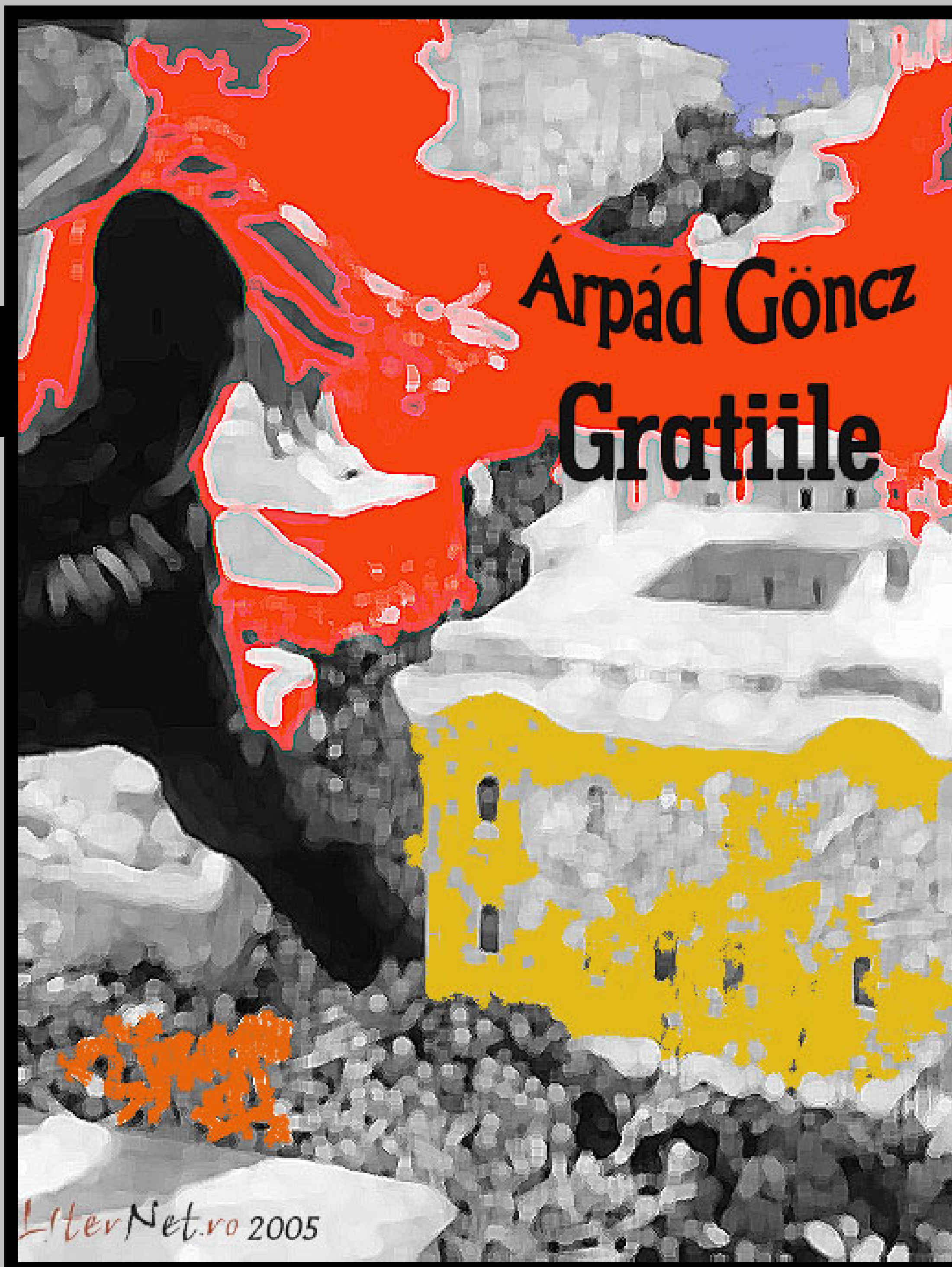

Árpád Göncz
Gratiile
LiterNet.ro 2005

Redactor: Răzvan Penescu rpenescu@liternet.ro

Corector: Geta Rossier grossier@liternet.ro

Editor format ***.pdf*** Acrobat Reader şi coperta: Anca Şerban anca@liternet.ro

Imagini: Boris Kustodiyev (1878-1927)

ISBN: 973-7893-20-4

Editura LiterNet
http://editura.liternet.ro
office@liternet.ro

Árpád GÖNCZ

Gratiile

– Comedie neagră în trei acte –
1968

Personaje:

Cei care au un nume:
EMANOIL
DORANA
FELICIA

Cei care au chip:
COLONELUL
PRIMUL PROCUROR
AL DOILEA PROCUROR
DOCTORUL
DOCTORIȚA
PREŞEDINTELE
MINISTRUL DE INTERNE

Cei care n-au nici nume, nici chip, există doar:
SERGENTUL
ŞEFUL ATELIERULUI
UN DEȚINUT
PRIMUL HAMAL
AL DOILEA HAMAL
INSTALATORUL DE GAZ
TAPIȚERUL
PRIMUL CURIER
AL DOILEA CURIER
INSTALATORUL DE TELEFON
VITRINIERUL
PRIMUL INFIRMIER
AL DOILEA INFIRMIER
PRIMUL POLIȚIST
AL DOILEA POLIȚIST
PRIMUL CIVIL
AL DOILEA CIVIL
SERVITORUL
DEȚINUȚI
GARDIENI

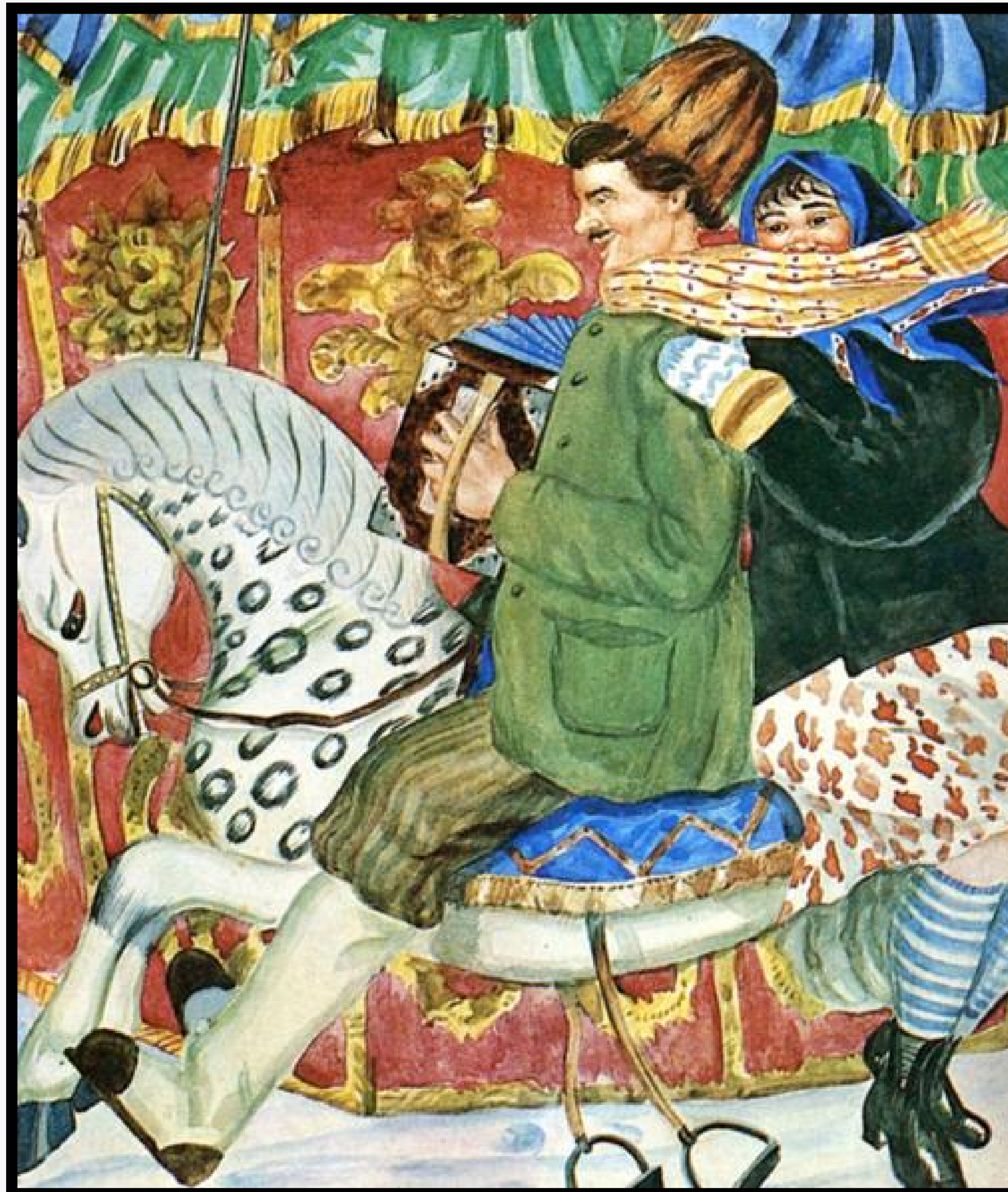
Acțiunea se petrece într-o țară oarecare din lume, într-un oraş oarecare, într-un timp oarecare, cîndva, în perioada cuprinsă între descoperirea armelor uşoare automate şi fabricarea acestora în serie şi lansarea rachetelor sol-aer superorbitale, cu focos de hidrogen, în timpul unui regim oarecare, în care a domnit un Preşedinte oarecare. Deci, nici locul, nici perioada nu sînt importante: e la latitudinea Regizorului să se orienteze fie în trecut, fie în viitor: ca atare, gardienii pot să aibă în mînă măciucă, halebardă sau armă cu laser; telefonul poate fi înlocuit cu interjecții sau cu video-telefon, iar injecția, cu o cadă de apă rece. De asemenea, tot la latitudinea Regizorului este să vopsească chipul personajelor - în numele unitāților de rasă umană - în galben, roşu sau negru; singurul lucru, peste care n-are voie Regizorul să treacă, este poezia – mai exact, poezia proastă –, limita din trecut a existenței poeziei şi limita dispariției acesteia în viitor, precum şi peste momentul descoperirii, în trecut, a gratiilor, precum şi peste momentul inutilității acestora, în viitor.

Scena este unitară: pe parcursul celor trei acte, aceeaşi încăpere cu pereți albi. În primul act: birou de închisoare şi atelier de reparat pantofi; în actul al doilea: locuință; în actul al treilea: cabinet medical, într-un ospiciu, respectiv un salon individual al acestuia. Funcția spațiului şi a recuzitei este aceeaşi pe parcursul celor trei acte, fiind punctul de pornire pentru semnalarea, prin doar cîteva cuvinte, a schimbării de ambianță, cadrul spațial abia articulat al celor mai necesare gesturi trupeşti şi sufleteşti. Regizorul poate să facă chiar şi economie în ce priveşte decorul, în cazul în care, din ghereta portarului de la intrarea artiştilor, utilizează masa învechită de birou, de la contabilitate, masa de scris, din club, fotoliile, de la cabinetul medical, patul de consultații şi dulapul cu vitrină pentru medicamente. Dacă i se par prea multe, le poate sugera doar. Şi în privința costumelor, Regizorul poate face economie: dacă piesa este concepută în trecutul apropiat, gardienii pot purta uniforma militară pe care armata țării respective a purtat-o în cel mai recent război la care a participat, uniformă a cărei blestemată amintire este încă vie în memoria spectatorilor. Nici costumele civililor nu trebuie să fie o problemă – personajele putînd apărea în hainele lor personale –, de altfel, paleta hainelor purtate de personajele civile este foarte largă: totul, de la costume din piele, pînă la echipamentul de scafandru; la fel şi uniformele militare, de la zale, pînă la uniformele astronauților, aici, atenție la un sigur lucru: în cazul uniformelor, este foarte important să nu lipsească nasturii auriți, aceştia fiind în toate epocile – trecute, şi, probabil, şi în cele viitoare – un detaliu important al uniformei. Deținuții – ei da, ei pot să apară chiar şi în pielea goală. Este important ca personalul medical să poarte halate albe – este simbolul internațional al milostiveniei. Cele două

halate albe se pot împrumuta pentru seara reprezentației de la covrigăreasa din colț, ea oricum trebuie să le spele săptămînal.

Deci, din toate aceste indicații scenice, reiese că punerea în scenă a acestei piese nu costă foarte mult. Este o piesă ieftină, nu trebuie să i se acorde o prea mare importanță: oricine poate să joace în ea, la fel cum oricine o poate regiza. Regizorul trebuie să fie atent doar la un singur lucru: în piesă – ca de altfel şi în viața cotidiană – toată lumea, oricînd şi oriunde, îşi interpretează rolul cu o nuanță mai accentuată decît este acesta în realitate; fie că poartă un nume, fie că nu, toată lumea îşi este propria caricatură: fie că este mai mare sau mai mic, mai bun sau mai rău, în tot cazul, sinele său este mai mult decît sinele său în realitate. Personajele care n-au nici nume, nici chip, doar există, pot fi interpretate de aceleaşi două-trei persoane, care nu trebuie să-şi schimbe nici măcar exteriorul, doar vestimentația. Acest lucru este valabil şi pentru locul în care se desfăşoară acțiunea, pentru că, şi în acest caz, se schimbă doar decorul, fapt care trebuie să fie perceput şi de către spectatori.

Pe parcursul celor trei acte, în centrul acțiunilor care se petrec pe scenă este Emanoil, într-o poziție de încremenire, care nu merge nicăieri, fiind doar transportat. Se ştie că şi el se roteşte în jurul propriei sale planete, dar, în cazul acesta, punctul nostru de vedere este geocentric.

Actul întîi

O încăpere de birou, cu podele din lemn şi cu pereţii văruiţi. În stînga încăperii, în faţă, o masă banală de birou, în spatele acesteia, un scaun. La doi-trei metri, în faţa mesei de birou, aproape de mijlocul încăperii, se află încă un scaun. Lîngă perete, pe partea dreaptă, un dulap pentru acte, vopsit în cafeniu, în partea cealaltă, un pat pentru consultaţii. Atît în partea dreaptă, cît şi-n cea stîngă, cîte o uşă; pe peretele din faţă, o fereastră clasică, cu trei canaturi, în faţa ferestrei, gratii. Dincolo de gratii, un vid cenuşiu, incolor. Sus, pe perete, în partea stîngă, o stemă în basorelief: pajura, trufaş de mare, ţine între gheare un snop de grîu. Sub stemă, două portrete color, disproporţionate: în ambele este imaginea aceluiaşi bărbat în uniformă, cu caschetă, cu barba ridicată şi nasul acvilin, cu chipul proaspăt ras. Imaginile se uită una la cealaltă: într-una, zîmbeşte, în cealaltă, îşi apropie ursuz sprîncenele. Sub portrete, o fîşie de culoare verde, decolorată, lungă, aproape de lungimea peretelui şi literele aurii ale înscrisului sînt deja decolorate, unele dintre ele lipsind, altele atîrnînd într-o poziţie nedefinită. Totuşi, se poate citi următoarea lozincă:

OCHII PREŞEDINTELUI ZÎMBESC,

OCHII PREŞEDINTELUI ÎMPRĂŞTIE FULGERE!

PALMA PREŞEDINTELUI MÎNGÎIE,

PUMNUL PREŞEDINTELUI NIMICEŞTE!

Pe masa de birou: telefon, scrumiere şi un teanc de dosare.

Întreaga încăpere este învăluită de atmosfera cenuşie, blazată a trîndăviei: stema, lozinca, cele două portrete spălăcite, pline de praf se contopesc în pustietatea odăii, ieşind trufaş în evidență doar prin dimensiunile lor prea excesive.

Cînd se ridică cortina, încăperea este goală. Rămîne pentru încă o secundă goală, impresionînd tocmai prin goliciune. Apoi, se deschide cu zgomot uşa din stînga şi intră cu paşi repezi şi siguri Colonelul, îmbrăcat într-o uniformă superbă, cu nasturi aurii, purtînd pe cap o caschetă înaltă, iar la brîu, un mic pumnal auriu. Merge direct la telefon şi formează un număr.

COLONELUL: Sergent, dumneata eşti?... Gata... Bine. Deocamdată lăsați-l acolo. Să vii la birou, am de vorbit cu dumneata. *(Cu gesturi hotărîte pune receptorul în furcă. Se plimbă agitat de-a lungul şi de-a latul încăperii. După ce face de două-trei ori traseul, cineva bate la uşa din partea dreapta.)*

COLONELUL: Pofteşte!

SERGENTUL: *(Cu un zîmbet complice şi cu voce oarecum familiară, dar într-o poziție perfect regulamentară.)* Ordin, Domn' Colonel?

COLONELUL: L-au ras?

SERGENTUL: Sigur că l-au.

COLONELUL: I-au dat haine curate?

SERGENTUL: Sigur că i-au.

COLONELUL: Inclusiv o cămaşă ca lumea?

SERGENTUL: Desigur, inclusiv.

COLONELUL: Nu s-a opus?

SERGENTUL: Să fi încercat numa', Domn' Colonel.

COLONELUL: Bine... *(Se reazemă de patul de consultații medicale, dar înainte de asta îl şterge de praf cu batista.)* Bine... mai departe.

SERGENTUL: *(Puțin nedumerit.)* Domn' Colonel...

COLONELUL: Ce-i?
SERGENTUL: Îmi permiteți o întrebare?
COLONELUL: Întreabă-mă, Sergent.
SERGENTUL: Spuneți-mi, îl duc la proces şi-l spînzură?
COLONELUL: Sergent, dumneata ai înnebunit... auzi colo, să-l spînzure... Emanoil este prietenul Preşedintelui... Aşa ceva, nici măcar să-ți închipui...
SERGENTUL: Domn' Colonel, eu nu... eu chiar că nu... dar mereu a fost revoltat şi-a instigat...
COLONELUL: N-a instigat: a inițiat, a organizat şi-a condus revolta...
SERGENTUL: 'nțeles... va să zică asta a fost... şi poeziile... ştiți...
COLONELUL: În problema lui Emanoil, vor veni de la Procuratură.
SERGENTUL: 'nțeles.
COLONELUL: După cum se pare, Emanoil va fi eliberat. Chiar azi.
SERGENTUL: Ăsta?
COLONELUL: Ăsta.
SERGENTUL: Să trăiți, dar asta nu-nțeleg... cel mai mare...
COLONELUL: Sergent, te linişteşte dacă-ți spun că nici eu?
SERGENTUL: Desigur, Domn' Colonel.
COLONELUL: Atunci, linişteşte-te. Ai înțeles?
SERGENTUL: Desigur, Domn' Colonel!
COLONELUL: Aşa să fie, dar nu pentru asta te-am chemat.
SERGENTUL: Da', pen' ce?
COLONELUL: Ascultă, Sergent. Înainte de-a fi eliberat, Emanoil va mai trece pe la atelierul de reparat pantofi, acolo unde lucrează. Să-şi ia boarfele personale. Dar nu schimbă nici un cuvînt cu ceilalți, ai înțeles?
SERGENTUL: Desigur, Domn' Colonel.
COLONELUL: E ordinul meu cel mai sever. Anunță-l pe şeful atelierului. De altfel, şeful de atelier să spună, aşa întîmplător, o vorbă, două în fața oamenilor. Ceva de genul: „Ei, nici

pe ăsta nu-l mai vedeți. O să ajungă şi el şef, iar voi o să putreziți aici...” „Cine-l are pe Hristos prieten, e mîntuit.” „Dă, şi ți se va da.” Şi aşa mai departe. Ştii dumneata bine. Ai înțeles?

SERGENTUL: Desigur, Domn' Colonel.

COLONELUL: Aşa să fie. Nu ne trebuie legende. Cînd te anunț, să-l aduci înăuntru, pînă atunci să fie ținut în anticameră. Am terminat.

SERGENTUL: Domn' Colonel, înc-o întrebare. Îl aducem cu cătuşe?

COLONELUL: Cu cătuşe?... Nu... Nu cu cătuşe. *(Se gîndeşte.)* Nu, cred că nu cu cătuşe.

(Sergentul salută înțepat, se-ntoarce colțuros; şi iese cu paşi cadențați din încăpere. În birou rămîne doar Colonelul care meditează. După puțin timp, merge la uşa din partea stîngă şi o deschide.)

COLONELUL: Intrați, domnilor! *(Intră Primul şi Al Doilea Procuror. Primul Procuror este slab, scund, cu mustață îngustă. Poartă îmbrăcăminte chinuitor de elegantă, desăvîrşită. Cămaşă albă, papion, în buzunarul de la piept se vede colțul batistei. Poartă ochelari negri. Al Doilea Procuror este chel, corpolent, jovial, poartă cămaşă cadrilată, cu gulerul răsfrînt peste al sacoului. Se-nclină amîndoi în fața Colonelului: Primul Procuror, cu un gest rapid, reținut; cel de-Al Doilea Procuror, cu un gest greoi, plin de umor.)* Domnilor, puteți începe chiar acum. L-au adus, este aici, în anticameră. Firesc, vă stau la dispoziție în absolut tot ce-mi cereți. Numai că nu-nțeleg. Trebuie să recunosc, nu-nțeleg. *(Pe un ton din ce în ce mai ridicat, aproape strigînd.)* Nu-nțeleg! Nu şi nu! Domnilor, eu de ani de zile v-am trimis raport după raport, am trimis Domniilor voastre poezii cît pentru un volum, poezii în care este vorba de despre inițierea, organizarea şi conducerea revoltei...

PRIMUL PROCUROR: Desigur, Domnul Colonel ne-a trimis inclusiv textul *Marseillesei*, despre care toată lumea ştie că n-a fost scris de Emanoil... deşi, cred că ar accepta chiar şi spînzurătoarea, numai să-l fi scris el.

COLONELUL: Bine, bine, acest lucru mi l-ați reproşat deja de mai multe ori. Eu sînt militar, nu pot cunoaşte toate poeziile nenorocite care-au fost scrise vreodată în lumea asta mare. Eu îmi cunosc treburile mele, nu pe-ale celor care mîzgălesc hîrtia. *(Îşi scoate cascheta şi, cu fața înroşită, urlă.)* Dar, dați-mi voie, nu asta e esența! Esența e că acest... adică, acest Emanoil a scris aici poezii, înnebunind oamenii cu ele. Domnilor, aşa nu se poate păstra aici disciplina! Ăsta şi-a luat cu chirie celula din subsol, unde primea numai pîine şi apă, dar şi acolo scria poezii!

PRIMUL PROCUROR: Poezii proaste.

COLONELUL: Asta, eu n-am de unde să ştiu...

PRIMUL PROCUROR: Dar dumitale ți-au plăcut.

COLONELUL: Refuz asemenea insinuări. Poeziile acelea...

PRIMUL PROCUROR: ...celorlalți deținuți le-au plăcut.

COLONELUL: Da, le-au plăcut. Or, deja acest lucru în sine este pasibil de pedeapsă. E de neimaginat să se scrie asemenea poezii, aici.

PRIMUL PROCUROR: Iar dumneata, Domnule Colonel, ai fost incapabil să împiedici acest lucru.

COLONELUL: Să le placă altora?

PRIMUL PROCUROR: Să scrie poezii.

COLONELUL: În conformitate cu paragraful 23/B din Regulamentul de ordine interioară al închisorilor, fiecare deținut are dreptul, o dată la două săptămîni, la un sul de hîrtie igienică. Or, de acest sul a beneficiat şi Emanoil, la fel ca şi alți deținuți. Eu am dat ordin ca hîrtia igienică să fie folosită conform destinației sale, dar nu pot să stau mereu acolo, în spatele fiecăruia, să-l oblig să folosească porția de hîrtie igienică stabilită pentru două săptămîni, conform destinației acesteia. La fel cum, personal, n-am cum să împiedic deținerea ilegală a vreunui capăt de creion, cu atît mai puțin cu cît unora dintre gardieni...

AL DOILEA PROCUROR: *(Jovial.)* ...de asemenea le-au plăcut.

COLONELUL: Despre toate astea, am raportat superiorilor mei, respectînd ierarhia, dar Emanoil, în cazul în care nu-şi primea porția de hîrtie igienică, îşi scria poeziile în memorie, întîmplîndu-se de mai multe ori să le recite apoi celorlalți deținuți.

PRIMUL PROCUROR: Da, rapoartele au ajuns şi la noi... *(Îngîndurat.)* Din păcate, cu metode fizice nu putem împiedica deocamdată pe cineva să scrie poezii în memorie... chiar dacă sînt atît de proaste, încît le plac şi celorlalți deținuți, gardienilor şi, nu în ultimul rînd, îți plac chiar şi dumitale, Domnule Colonel... Fireşte, independent de asta, noi am apelat la dreptul de punere sub acuzare, dar Preşedintele, personal, a interzis un nou proces.

AL DOILEA PROCUROR: *(Cu voce ritmată.)* Ochii Preşedintelui zîmbesc...

COLONELUL: *(Ia poziție de drepți.)* Palma Preşedintelui mîngîie...

PRIMUL PROCUROR: Desigur, poate n-ar fi fost rău dacă s-ar fi pus punct activității acestui individ...

AL DOILEA PROCUROR: Ochii Preşedintelui împrăştie fulgere...

COLONELUL: *(În poziție de drepți)* Pumnul Preşedintelui nimiceşte...

PRIMUL PROCUROR: ...dar, dacă aşa a decis Preşedintele, înseamnă că aşa este bine. El ştie interesele superioare, iar noi n-avem altceva de făcut decît să fim executanții modeşti ai intențiilor sale.

COLONELUL: Am înțeles.

AL DOILEA PROCUROR: Aşadar, hai să vedem ursul.

COLONELUL: Domnilor, n-aveți nimic împotrivă, dacă în timpul audierii...

AL DOILEA PROCUROR: ...conversație, Domnule Colonel!

COLONELUL: ...conversației, rămîn aici, în birou?

PRIMUL ŞI CEL DE-AL DOILEA PROCUROR: Dar, te rog, dumneata eşti acasă, Domnule Colonel. Pentru noi este o cinste.

COLONELUL: *(Ridică receptorul.)* Sergent? ...da, îl puteți aduce... Cum? ...ți-am spus că nu trebuie... Da, scoate-i-le încă de afară... Am terminat! *(Pune la loc receptorul. Către cei doi Procurori.)* Domnilor, vă rog foarte frumos, fiți precauți. Cu Emanoil e

bine să fiți precauți. Emanoil e incorigibil. Emanoil este foarte periculos. Eu îl cunosc prea bine. Dumneavoastră, doar din scripte.

(Pentru foarte puțin timp, linişte. Primul Procuror se duce îndărătul mesei de birou, aşezîndu-se, cu un firesc de la sine înțeles, pe singurul scaun existent. Cel de-Al Doilea Procuror se uită de jur-împrejur, îşi ațintește privirea spre scaunul din mijlocul încăperii, ridică din umeri şi se aşază pe marginea mesei de birou. Primul Procuror îi aruncă o privire mustrătoare. Colonelul se reazemă de patul de consultații. Privirea celor trei este îndreptată spre uşa din dreapta. Uşa se deschide cu zgomot, iar Sergentul dă brînci înăuntru, ținîndu-l de cot pe Emanoil, un omuleț scund, cu ochii speriați, cu față cît de păsăruică şi coşul pieptului surpat. Emanoil este mai scund cu cel puțin un cap şi jumătate decît Sergentul, în gîtlej, mărul lui Adam i se mişcă nervos. Pe trupul uscățiv, îi atîrnă hainele largi şi diforme de deținut, pantalonii vărgați, mult prea mari pentru curu-i mic, seamănă cu un sac gol, îndesați în cizme enorme, noi, din piele crudă. Tunica îi ajunge aproape de genunchi, manşetele mînecilor sînt suflecate. Emanoil se clatină, se opreşte, înghite-n sec.)

SERGENTUL: Ei, ce faci? Nu te-au învățat să te prezinți? Eu să te-nvăț?
EMANOIL: Deținutul cu numărul şaptesprezece per două sute treizeci şi doi...
AL DOILEA PROCUROR: Dar, stimate domnule Emanoil, să trecem peste formalitățile astea stupide... Pentru că avem onoarea să stăm de vorbă cu domnul Emanoil, nu-i aşa?
EMANOIL: Deținutul cu numărul şaptesprezece per două sute treizeci şi doi...
PRIMUL PROCUROR: Ei, ei, stimate domnule Emanoil... te rog să iei loc. *(Emanoil se îndreaptă spre scaunul aflat în mijlocul încăperii şi vrea să se aşeze.)* Ei, ei, stimate domnule Emanoil... te rog, nu acolo. Te rog să tragi scaunul mai aproape de masă, aici putem sta de vorbă mult mai intim.

(Emanoil trage scaunul lîngă masa de birou, s-aşază rigid pe marginea acestuia. Cel de-Al Doilea Procuror pare un munte pe lîngă el.)

AL DOILEA PROCUROR: Probabil că dumneata nu ştii cine sîntem...

PRIMUL PROCUROR: De la Procuratura Generală...
AL DOILEA PROCUROR: *(Cu un zîmbet mieros.)* ...de la secția de grațieri...
EMANOIL: Dar, vă rog, eu n-am cerut grațierea...
PRIMUL PROCUROR: Dar, stimate domnule Emanoil, acest lucru acum n-are nici o importanță. Absolut nici o importanță.
AL DOILEA PROCUROR: Am venit la dumneata pentru o conversație amicală, să spun aşa.
PRIMUL PROCUROR: Să-ți transmitem salutul cordial al Preşedintelui şi...
AL DOILEA PROCUROR: ...strîngerile sale călduroase de mînă.

(Se ridică amîndoi: îşi întind mîinile spre Emanoil, Primul Procuror, dindărătul mesei de birou, cel de-Al Doilea Procuror, din fața ei. Privirea lui Emanoil se plimbă nedumerită de la unul la celălalt.)

EMANOIL: Dar, vă rog, eu...
AL DOILEA PROCUROR: Ei, ei, stimate domnule Emanoil, fă abstracție de faptul că acum, întîmplător, porți veşminte de deținut. Primeşte, te rog, dreapta asta cinstită. Cei onorați sîntem noi. *(Prinde mîna lui Emanoil şi o scutură îndelung.)*
PRIMUL PROCUROR: Cum te simți, stimate domnule Emanoil? Parcă ai fi puțin palid. Stai prea puțin la aer?
AL DOILEA PROCUROR: Sau ai ceva împotriva modului în care eşti tratat aici?
EMANOIL: Dar, vă rog, eu...
PRIMUL PROCUROR: Desigur, aici nu-i sanatoriu. Ha-ha. Deşi stimatul nostru prieten Colonel face absolut totul pentru a proteja sănătatea ilustrului său deținut... Domnule Emanoil, noi am citit cu regularitate...
EMANOIL: *(Cu ochii strălucind.)* Poeziile mele?
PRIMUL PROCUROR: Ei, nu... poeziile, nu cu regularitate... doar atunci cînd stimatul nostru prieten Colonel ne trimitea cît pentru un volum... Rapoartele referitoare la sănătatea

dumitale, domnule Emanoil. Pentru că Preşedintele, şi în perioada celor zece ani... cum să spun... de congelare... ha-ha-ha...

AL DOILEA PROCUROR: ...cît ai stat la colegiu...

PRIMUL PROCUROR: ...ți-a urmărit cu atenție destinul. Pentru că Preşedintele... *(Cei doi Procurori se ridică-n picioare, Emanoil rămîne aşezat.)*

PRIMUL ŞI CEL DE-AL DOILEA PROCUROR: *(Deodată.)* ...ochii... zîmbesc!

COLONELUL: *(E şi el în picioare. Morocănos.)* ... palma... mîngîie!

PRIMUL PROCUROR: Dar trebuie să recunoaştem, dumneata eşti un om foarte şiret, domnule Emanoil. *(Cei trei se aşază pe locurile unde au stat.)*

AL DOILEA PROCUROR: Emanoil, poeziile dumitale i-au dat serioase dureri de cap stimatului nostru prieten Colonel.

PRIMUL PROCUROR: Şi Procuraturii.

AL DOILEA PROCUROR: Ce rost are să scrii mereu poezii? Cu ele doar îi năuceşti mai mult pe bieții oameni, în loc să încerci să-i potoleşti. Mulți dintre ei mai au de petrecut ani îndelungați între pereții ăştia, drept ispăşire...

PRIMUL PROCUROR: Iar dumneata le îngreunezi situația.

EMANOIL: Dar, vă rog, eu n-am nimic de spus...

PRIMUL PROCUROR: Ei, ei, stimate domnule Emanoil. Doar ți-am spus că n-am venit din proprie inițiativă să povestim cu dumneata? Cu toate că...

AL DOILEA PROCUROR: ...oricum am fi avut parte de-o conversație deosebit de interesantă.

PRIMUL PROCUROR: Pentru că trebuie să recunoaştem, dacă Preşedintele nu şi-ar fi ținut atîția ani mîinile protectoare deasupra dumitale...

COLONELUL: *(la poziție de drepți şi strigă.)* Palma Preşedintelui mîngîie! *(Primul şi cel de-Al Doilea Procuror îl măsoară cu o privire plină de dojană.)*

PRIMUL PROCUROR: Deci, să continui, dacă nu şi-ar fi ținut atîția ani mîinile protectoare deasupra dumitale *(Aruncă o privire severă înspre Colonel, ca nu cumva acestuia să-i treacă*

prin cap să intervină.), foarte uşor ai fi putut-o păţi, stimate domnule Emanoil! Ştii ce înseamnă: a iniţia, a organiza şi a conduce o revoltă?

EMANOIL: Ştiu.

PRIMUL PROCUROR: Deci. Poeziile dumitale, stimate domnule Emanoil, au epuizat întreaga stare faptică a paragrafului respectiv.

AL DOILEA PROCUROR: Iar stimatul nostru prieten Colonel, în numele obligaţiilor de serviciu, ne-a informat în mod regulat în privinţa activităţii dumitale literare...

COLONELUL: La ordin, cu respectarea strictă a ierarhiei de serviciu!

AL DOILEA PROCUROR: ...autorităţile superioare.

PRIMUL PROCUROR: Ba, mai mult, vigilenţa stimatului nostru prieten Colonel a mers pînă acolo, încît te-a acuzat şi de faptul că eşti autorul *Marseillesei*...

AL DOILEA PROCUROR: ...ceea ce este foarte flatant.

COLONELUL: Domnilor! Îmi lezaţi onoarea! Şi, în calitate de responsabil al acestei instituţii...

AL DOILEA PROCUROR: Ştiu, ştiu, stimate domnule Colonel... dar, între prieteni – nu-i aşa că te pot considera şi pe dumneata prieten, stimate domnule Emanoil? – este permisă o tachinare amicală.

PRIMUL PROCUROR: Să vorbim serios: pe baza rapoartelor şi a probelor, Procuratura ar fi fost obligată să te acuze din oficiu – lucru pe care nu l-am fi făcut cu plăcere, pentru că noi respectăm talentul dumitale poetic şi nobila dumitale pasiune politică...

AL DOILEA PROCUROR: ...pe care, să recunoaştem cinstit, ai fi putut-o folosi cu mai multă înţelepciune...

PRIMUL PROCUROR: ...repet, am fi fost obligaţi, dacă Preşedintele... *(Colonelul se ridică brusc în picioare. Cei doi Procurori îl fulgeră cu privirea; Colonelul îşi reia poziţia dinainte.)* ...căruia i-ai fost vechi tovarăş de luptă, camarad, cu care dumneata, după cîte ştiu – conform pasiunii dumitale nobile –, ţi-ai împărţit pînă şi ultima bucată de pîine, dar nu doar tovarăş de luptă, nu doar camarad, aş putea spune că i-ai fost chiar coleg într-ale poeziei, coleg într-ale creaţiei...

EMANOIL: Imnul eu l-am scris!

PRIMUL PROCUROR: Ei, ei, domnule Emanoil, de ce agitația asta mare? Fireşte... fireşte... pe baza intențiilor, a sugestiilor Preşedintelui. La flacăra inspirației sufletului său... iar dumneata – la început – ți-ai oferit pînă şi numele... pentru că Preşedintele, nu-i aşa, n-avea timp să se ocupe de munca migăloasă a corecturii... Pe umerii lui apăsau, nu-i aşa, problemele unei întregi națiuni, ale unui întreg continent, iar dumneata, cu priceperea artistică în domeniu, să spun aşa, şlefuiai textele Preşedintelui... ceea este folositor chiar şi în cazul celor mai geniale opere, după cum îmi imaginez, pe baza modestelor mele cunoştințe literare, deşi eu sînt doar un simplu jurist, nu literat. Iar faptul că, la început, Preşedintele a suportat ca milioane de oameni să cînte Imnul, convinşi fiind că dumneata îi eşti autorul, EXCLUSIVUL autor... demonstrează mărinimia sufletească a Preşedintelui.

AL DOILEA PROCUROR: Dar nimic nu durează la infinit, domnule Emanoil! Dumneata ai socotit greşit, l-ai părăsit pe Preşedinte, ți-ai trădat prietenul, tovarăşul de luptă, camaradul...

PRIMUL PROCUROR: ...şi, dintr-o dată, a ieşit la iveală nu numai faptul că nu i-ai fost fidel, dar şi că l-ai plagiat!

EMANOIL: Milioane de oameni mi-au cîntat textele!

PRIMUL PROCUROR: Păi, fireşte, fireşte. Nimeni nu doreşte să pună la îndoială calitățile dumitale creatoare. Vorbim doar despre un singur fapt concret, iar Preşedintele...

AL DOILEA PROCUROR: ...tovarăşul dumitale de luptă trădat, camaradul...

PRIMUL PROCUROR: ...colegul într-ale creației...

AL DOILEA PROCUROR: ...îți iartă şi asta.

COLONELUL: Palma Preşedintelui mîn... *(Privirile dojenitoare ale celor doi Procurori îl determină să-şi înghită ultimele silabe.)*

EMANOIL: Aici, doar eu am de iertat. Iar eu, nu iert.

PRIMUL PROCUROR: Ei, ei, stimate domnule Emanoil... Acum îmi amintesc, doreşti o țigară?

(Amîndoi deschid cîte un port-țigaret, pe care-l întind spre Emanoil.)

EMANOIL: Nu, mulțumesc. M-au dezobişnuit.

(Amîndoi închid port-țigaretele, pe care le pun în acelaşi timp în buzunare.)

EMANOIL: *(Mărul lui Adam i se zbate cu agitație. Urechile-i clăpăuge se-nroşesc. Înghite-n sec cu iuțeală.)* Spuneți-mi, de ce-ați venit? Ce vreți de la mine? De ce nu mă lăsați în pace? N-am cerut grațiere, nici n-o accept, iar Imnul eu l-am scris, ştiți şi dumneavoastră acest lucru, ce-aveți cu mine?

PRIMUL PROCUROR: Am venit să stăm de vorbă, stimate domnule Emanoil!

EMANOIL: Să stăm de vorbă? Despre ce? Că putrezesc aici? Că-s chiriaşul celulei din subsol? Sau despre poeziile mele?

AL DOILEA PROCUROR: Şi să rezolvăm cîteva formalități neînsemnate...

PRIMUL PROCUROR: ...să pregătim o mică declarație neînsemnată... o declarație mică de tot...

AL DOILEA PROCUROR: ...pe care numai dumneata o poți concepe onorabil, pentru că noi sîntem doar nişte simpli jurişti, soldați...

PRIMUL PROCUROR: ...nu sîntem oameni ai scrisului...

AL DOILEA PROCUROR: ...cum eşti dumneata, stimate domnule Emanoil.

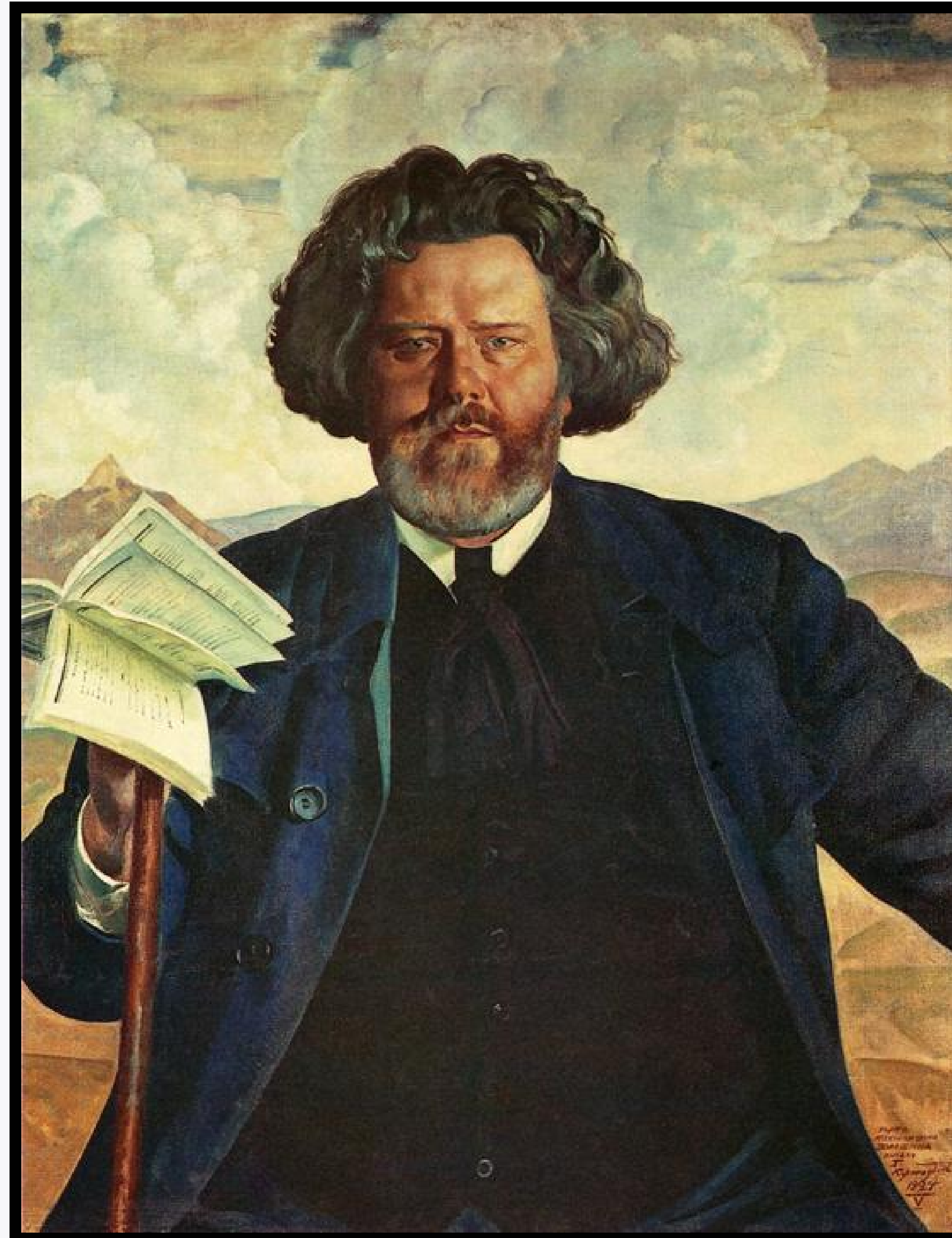
PRIMUL PROCUROR: Dar, fireşte, îți acordăm întregul ajutor, îți oferim puncte de vedere, sfaturi prieteneşti, pentru ca această mică declarație...

AL DOILEA PROCUROR: ...o declarație mică de tot...

PRIMUL PROCUROR: ...s-o concepi în aşa fel, încît să fie bună atît pentru reabilitarea – cum să spun – renumelui dumitale, puțin şifonat, cît şi pentru clarificarea... cum să spun... neînțelegerilor – desigur, în mare parte neintenționate – intervenite între dumneata şi Preşedinte...

AL DOILEA PROCUROR: Deci, de asta am venit.

EMANOIL: Cu alte cuvinte, să-mi reneg opera, să consfințesc minciunile Preşedintelui, să dau în scris că el a scris Imnul, nu eu?

PRIMUL PROCUROR: Domnule Emanoil, dumneata înțelegi complet eronat problema. Poporul țării – milioanele de oameni, cum ai amintit de mai multe ori – ştie foarte bine că autorul Imnului... oh! este, de fapt... Preşedintele. Numele lui figurează pînă şi-n manuale şcolare, destinate elevilor din clasele primare. Aşa-l interpretează corurile... numele lui figurează pe zecile de mii de plăci de gramofon... Deci, dumneata în zadar ai pune la îndoială faptul că nu Preşedintele este autorul. Cine îşi mai aminteşte că odinioară, cîndva, cînd *Snopule, drag* îşi trăia în romantism lunile de miere, numele dumitale figura drept autor al Imnului? Gîndeşte-te, domnule Emanoil, e vorba de zece ani! Aici mai degrabă e vorba ca această declarație să te repună, cum să spun, parțial în drepturi, iar pentru... oh! aceste drepturi parțiale, dumneata vei primi plata corespunzătoare...

AL DOILEA PROCUROR: Vezi, bătrîne... stimate domnule Emanoil... acest lucru serveşte mai degrabă interesele dumitale. Înțelegi?

EMANOIL: Nu.

PRIMUL PROCUROR: Deci. Să luăm la rînd ce avem de făcut. Dumneata iei frumos o hîrtie, un creion... nu hîrtie igienică, stimate domnule Emanoil, şi nu un capăt de creion!... sau dacă-ți convine mai bine, stimatul nostru prieten Colonel cheamă o dactilografă, iar dumneata vei scrie – sau vei dicta – o declarație...

AL DOILEA PROCUROR: ...o declarație mică de tot...

PRIMUL PROCUROR: ...că, la începutul începutului... nu, nici nu e nevoie de declarație, domnul Emanoil are dreptate, degeaba, dacă omul este în preajma unui poet, deja simpla prezență a acestuia îl inspiră... deci vei scrie sau vei dicta un mic foileton sentimental – memorii – care, fireşte, o să apară sub semnătura dumitale... în care vei povesti, desigur, pe un ton sentimental, că pe vremea naşterii *Snopului* cînd, cu cîteva arme doar şi cîteva cuțite, v-ați răsculat întru apărarea țărănimii asuprite, dumneata ai împărțit pînă şi paiele din culcuş, pînă şi ultima bucată de pîine, cu

prietenul dumitale drag, cu camaradul dumitale, cu Preşedintele... sper că nu vei susține că acest lucru nu-i adevărat.

EMANOIL: Nu. Asta-i adevărat.

PRIMUL PROCUROR: Îi poți aminti, liniştit, prenumele Preşedintelui, mai mult, chiar şi numele diminutiv; e un privilegiu rar, domnule Emanoil!

AL DOILEA PROCUROR: În acest foileton...

PRIMUL PROCUROR: ...un foiletonaş...

AL DOILEA PROCUROR: ...dumneata vei povesti cum în nopțile reci de pe munte, din jurul focului de tabără, cîntecul a izbucnit de pe buzele primilor eroi, asemenea cîntecului popular, şi cum, alături de puşcă, acesta, cîntecul a fost cea mai puternică armă, iar azi e aproape imposibil de stabilit cine a fost autorul *Snopului*, dar că dumneata îți mai aminteşti clar de seara aceea cu viscol, cînd, din sufletul înflăcărat al Preşedintelui, au izbucnit cuvintele care rezistă şi acum probei timpului, exprimînd fidel sentimentele naționale. Iar dumneata, în calitate de rapsod al primelor fapte eroice, care încurajai luptătorii, ai scris în locul Preşedintelui obosit, ai pieptănat puțin textul pe care azi îl cîntăm ca Imn...

PRIMUL PROCUROR: ...şi care, datorită unei regretabile erori, a fost cîndva considerat exclusiv opera dumitale.

AL DOILEA PROCUROR: Cu asta se şterge de pe numele dumitale... oh! pecetea furtului spiritual...

PRIMUL PROCUROR: ...şi se deschid larg, în fața dumitale, porțile închisorii.

AL DOILEA PROCUROR: Ei, scrii sau dictezi? De cît timp ai nevoie? Putem începe?

EMANOIL: Nu.

PRIMUL ŞI CEL DE-AL DOILEA PROCUROR: Nuuu?

COLONELUL: Vedeți, domnilor, v-am spus eu. V-am spus că-i periculos. Că-i incorigibil.

AL DOILEA PROCUROR: Ei, domnule Emanoil. Să nu ne irosim timpul. Gîndeşte-te la bunele maniere. Dumneata ai timp, noi nu. Ni se termină ziua de muncă, ne aşteaptă acasă copiii.

Familia. Nu ți-e milă de noi? Priveşte fotografia asta... Preşedintele, prietenul dumitale trădat...

PRIMUL PROCUROR: ...e cel care iartă...

AL DOILEA PROCUROR: ...e prietenul bun al dumitale...

PRIMUL PROCUROR: ...e camaradul dumitale...

AL DOILEA PROCUROR: ...e colegul dumitale întru poezie...

PRIMUL ŞI CEL DE-AL DOILEA PROCUROR: ...se supără!

COLONELUL: *(Îşi aminteşte, se îndreaptă şi se apleacă amenințător.)* Ochii lui împrăştie fulgere, pumnul lui nimiceşte!

EMANOIL: Pe mine? Mă țineți închis? M-am obişnuit.

COLONELUL: Nu-i aşa că v-am spus că ăsta-i în stare de orice! Fără aprobarea mea, cară în locul altora tineta, găleata cu excremente! Nu-şi consumă rația alimentară care i se cuvine, o dă pe ascuns altora; nu respectă Regulamentul de ordine interioară, măreşte în mod ilegal rația alimentară a celorlalți deținuți! Foloseşte ilegal hîrtia igienică! Iar dacă nu are hîrtie, îşi scrie poeziile în memorie!

AL DOILEA PROCUROR: Dar, stimate domnule Colonel, vă rog frumos... Posibil ca tot ce-ați afirmat să aibă o gravitate mare între aceşti pereți, dar, vă rog, priviți problemele şi din alt punct de vedere. Toate acestea sînt dovezile nobilei pasiuni caracteristice prietenului nostru Emanoil... fireşte, poate fi vorba de-o oarecare dorință de popularitate, nu neg... o vagă dorință de putere... o hîrjoană cu un eventual viitor... ce este, domnule Emanoil?... ceea ce nouă nu ne place... Dar, la urma urmei, pasiunea asta nobilă l-a determinat pe Preşedinte să-şi întindă dreapta iertătoare, prietenească. *(Se ridică încet, înălțîndu-se deasupra lui Emanoil.)* Dar să nu lovească nimeni dreapta prietenească a Preşedintelui! Auzi... domnule Emanoil?

PRIMUL PROCUROR: Îi retezăm noi cheful oricui de la aşa ceva! Auzi?!

COLONELUL: *(Vine lîngă cei doi Procurori, acum toți trei îl pironesc îndeaproape cu privirile pe Emanoil.)* Avem instrumentele necesare! Auzi?!

EMANOIL: Mă bateți pînă-mi scuip dinții? *(Îşi deschide gura.)* Deja mi i-am scuipat. Poftim, am proteză. Îmi sfărîmați oasele? *(Îşi suflecă mîneca largă a tunicii pe brațu-i slab.)* Poftim, o dată deja s-a refăcut. Mă trageți pe roată? Mă trageți în țeapă? Mă bateți pînă-mi scoateți sufletul? Poftim: am în locul lui un suflet artificial, din material plastic. Mă închideți? Mă închideți şi mai adînc? Dar pricepeți o dată: nu pe mine mă închideți, vă închideți pe voi înşivă. Eu, cu fiecare uşă de fier, voi fi mai liber.

AL DOILEA PROCUROR: Ei, ei, domnule Emanoil, e inutil să te pierzi aşa de repede cu firea. Între prieteni este permisă o tachinare amicală, nu-i aşa?

PRIMUL PROCUROR: *(Cu un zîmbet acru.)* Sigur că-i permisă.

COLONELUL: *(Aprobă din cap cu o mină gravă.)* Sigur că-i permisă.

AL DOILEA PROCUROR: Pentru că nici prin cap nu ne-a trecut să te amenințăm, stimate domnule Emanoil. Noi te respectăm, respectăm convingerea dumitale interioară, pe care dumneata – cît se poate de hazliu – o numeşti „suflet artificial.” Fireşte, nu punem la îndoială mărinimia dumitale, faptul că pînă şi în acest... oh! mediu... puțin cenuşiu, ți-ai păstrat... oh! pasiunea... Dumneata eşti poet, domnule Emanoil, un poet adevărat, sînt fericit că şi în viața reală m-am întîlnit cu o persoană... dar, nu-i aşa că nu există acea pasiune, acel „suflet artificial” care, ar putea funcționa mai netulburat, mai fără prejudecăți, într-un mediu pe măsură? Nu merg mai departe, dar, totuşi, altfel de opere nemuritoare ai aşterne pe hîrtie, cu stiloul, decît cele scrise pe hîrtie igienică, cu un capăt de creion. În privința asta, cred că eşti de acord cu mine, domnule Emanoil!

PRIMUL PROCUROR: Şi, copacii, stimate domnule Emanoil, copacii verzi. Şi, păsările, domnule Emanoil, păsărelele care ciripesc. Şi, femeile, domnule Emanoil, femeile suple şi ispititoare. Dumneata eşti încă un bărbat tînăr, domnule Emanoil. Dumneata nu eşti un om prost, domnule Emanoil. Dumneata eşti în mod categoric un om deştept...

AL DOILEA PROCUROR: ...şi ne vei scrie acel mic foileton...

PRIMUL PROCUROR: ...un foiletonaş...
AL DOILEA PROCUROR: ...domnule Emanoil?...
EMANOIL: Nu.

(Linişte.)

PRIMUL PROCUROR: Domnule Emanoil, există creaţie care azi e bună, mîine nu mai este aşa, ceea ce este aici bună, acolo nu mai e astfel. Domnule Emanoil: poetul atunci e poet cînd are cui i se adresa. Domnule Emanoil, dumneata ţii neapărat să creezi pentru hoţi păduchioşi, pentru borfaşi, pentru escrocii sentimentali, pentru cei care-l jignesc pe Preşedinte, pentru scursoarea societăţii, iar pentru asta, recompensa să-ţi fie carceră, pîine şi apă, în loc să scrii pentru milioane, să locuieşti într-o vilă şi să pui la buzunar, lunar, cîte zeci de mii...
AL DOILEA PROCUROR: ...să priveşti copacii, să asculţi cum ciripesc păsărelele şi... şi femeile... oho... nu-i aşa, domnule Emanoil?
PRIMUL PROCUROR: Dumneata eşti fericit să-ţi ştii poeziile în dosarele poliţiei, în loc ca ele să fie editate în ediţii de lux, legate-n piele?
COLONELUL: Dumneata te împrieteneşti mai degrabă cu un peşte criminal, decît cu Preşedintele? Ce?
EMANOIL: Mai degrabă.

(Cei doi Procurori şi Colonelul se uită unii la ceilalţi.)

COLONELUL: Ăsta a înnebunit complet. Să-l chem pe medicul închisorii?
PRIMUL PROCUROR: Ei, ei, stimate domnule Emanoil. Acum ştiu de ce nu ne putem înţelege. Dumneata crezi că noi vrem să te convingem asupra unui oarecare lucru. Că vrem să te convingem despre ceva. Că nu-ţi încredinţăm întreaga putere de decizie. Sau că vrem să te ameninţăm, să te obligăm. Te înşeli complet, domnule Emanoil. Noi îţi

oferim dreapta prietenească – iar prin noi, dreapta Preşedintelui –, depinde de dumneata dacă-o primeşti sau nu. Dumneata de zece ani trăieşti – cum să spun – o viață artificială, asemenea unui orb, ai uitat culorile, iar noi, acum, îți reamintim: cu bune intenții prieteneşti îți reamintim de mirosul cernelii de tipografie...

AL DOILEA PROCUROR: ...de verdele copacilor, de ciripitul păsărelelor, de femei... oho...

PRIMUL PROCUROR: ...faci ce vrei, domnule Emanoil. Dumneata eşti liber să faci ce vrei, domnule Emanoil...

COLONELUL: Să încerce numa' să facă altceva decît vrea, domnul... Emanoil!

PRIMUL PROCUROR: Va să zică, tiraj de zeci de mii, copaci, păsări, femei, familie...

AL DOILEA PROCUROR: Domnule Emanoil, de ani de zile nu ai avut relații cu familia... Familia nu este obligatorie, domnule Emanoil... sînt şi alte femei, domnule Emanoil...

PRIMUL PROCUROR: Deci?

EMANOIL: Deci?

PRIMUL PROCUROR: Ce alegi? Libertatea?

EMANOIL: Libertatea.

PRIMUL PROCUROR: Ei, vezi, dumneata eşti un om deştept, domnule Emanoil. Scrii sau dictezi?

EMANOIL: Nici una, nici alta.

PRIMUL PROCUROR: Cum, cu-u-um?

EMANOIL: Rămîn.

(Linişte încremenită. Cei trei îl privesc tăcuți pe Emanoil.)

PRIMUL PROCUROR: *(După o lungă tăcere, încet.)* Ascultă, Emanoil. Să nu ne irosim timpul. Nici unul n-avem prea multă vreme. Nouă ni se termină ziua de muncă, sîntem aşteptați acasă. Dacă pe dumneata te aşteaptă cineva, n-am de unde să ştiu şi nici nu mă interesează. Însă ştiu că aici ți s-a terminat şederea. Ai stat destul. Dumneata nu eşti un om prost. Să nu te intereseze de ce, Preşedintele a hotărît ca...

COLONELUL: Ochii Preşedintelui zîmbesc...

(Privirea severă a Primului Procuror îl readuce la tăcere.)

PRIMUL PROCUROR: Nu vreau să cercetez de ce-ai ajuns dumneata aici. Să presupunem că eşti nevinovat. Să presupunem că n-ai făcut nimic împotriva Preşedintelui. Să presupunem că şi pînă ultimul vers, din acel blestemat Imn, dumneata l-ai scris. Să presupunem că şi azi eşti adeptul *Snopului*. Nu ştiu. Dar, dacă da, cu atît mai rău. Dacă-ai fi făcut ceva, ai fi avut pentru ce să fii iertat. Dar dacă n-ai făcut nimic, atunci e mai greu; cel mai greu este să fie iertat tot ce s-a făcut împotriva dumitale. Totuşi, Preşedintele a hotărît astfel. Acest lucru are o cauză, crede-mă, în zadar te opui. Uite, eu nu te cunosc pe dumneata, doar din rapoarte, din rapoartele unor proşti, ca şi stimatul nostru prieten, Colonelul...

COLONELUL: Dar, vă rog, acest lucru este totuşi... acest...

PRIMUL PROCUROR: E foarte corect, dar linişteşte-te, domnule Colonel... Emanoil, poate că dumneata eşti un sfînt... deşi nu-i sigur. Atunci de ce naiba nu semnezi declarația? Atunci, şi-aşa este indiferent pentru dumneata. Te afli deasupra acestor lucruri. Şi fie că semnezi, fie că nu, mai devreme sau mai tîrziu şi aşa tot acolo vei ajunge, indiferent că eşti aici sau afară, sau în adîncul iadului... Dar e posibil ca dumneata să fii un om deştept... deşi, nici acest lucru nu-i sigur... atunci, de mult ai fi acceptat tîrgul. O bunăstare cinstită, succese literare, coautorul recunoscut al celei mai celebre poezii din acest secol, fără duhoare de mucegai, fără ploşnițe, aşa mai departe, aşa mai departe. Dacă te consideri om deştept, poți să semnezi: e-o afacere pe cinste, cu trecutul îți poți cumpăra viitorul. Dar poate că nu eşti deştept şi acest lucru e cel mai probabil. Fireşte, pe mine nici asta nu mă interesează: eventual nu vei semna. Şi-aşa ieşi de aici.

EMANOIL: *(Încurcat.)* Am fost condamnat pe viață... domnilor Procurori, am recunoscut ce am păcătuit împotriva Preşedintelui... domnilor Procurori... *(Din ce în ce mai agitat.)* Şi vreau să-mi ispăşesc pedeapsa... domnilor Procurori, pe mine nu mă puteți da afară de-aici...

PRIMUL PROCUROR: Cum adică, NOI nu te putem da afară? Emanoil, noi te dăm afară cînd vrem... Cînd decide domnul Preşedinte. Şi noi ştim, Emanoil, că dumneata eşti nevinovat, dumneata nu mai ai dreptul să putrezeşti aici...

AL DOILEA PROCUROR: ...pe dumneata te aşteaptă societatea...

COLONELUL: ...care te ia în brațe...

PRIMUL PROCUROR: ...dumneata trebuie să îmbogățeşti cu creații geniale literatura noastră națională...

EMANOIL: Domnilor Procurori... eu semnez, dar lăsați-mă să rămîn aici...

PRIMUL PROCUROR: Atunci de ce naibii să semnezi?

AL DOILEA PROCUROR: Dar nu înțelegi, prostule? Azi, dumneata trebuie să te cari de-aici!

COLONELUL: Pumnul Preşedintelui nimiceşte!

PRIMUL PROCUROR: Dar, domnule Colonel...

EMANOIL: Domnilor Procurori, afară sînt periculos, sînt duşman, domnilor Procurori, aici nu pot periclita nimic... domnilor Procurori... fiți precauți... cu mine trebuie să-aveți grijă... domnilor Procurori, eu sînt incorigibil... foarte periculos...

AL DOILEA PROCUROR: Emanoil, dumneata eşti un bou. Pe naiba eşti dumneata periculos. Auzi acolo, că trebuie să-avem grijă cu dumneata? Auzi acolo, că dumneata eşti periculos? Prostii! Ştii ce eşti dumneata? Un mare nimic!

PRIMUL PROCUROR: Auzi colo, poet! Un poetaş! Un cioplitor de rime! Un geniu al hîrtiei igienice! Ai scris în viață o singură poezie mai ca lumea, dar, oficial, nici pe-aia n-ai scris-o dumneata. Mai şi recunoşti acest lucru, ca să nu mai trebuiască să semnezi! Ptiu!

EMANOIL: *(Foarte agitat.)* Nu mă puteți da afară! Protestez! Fac recurs! Jos Preşedintele! Să piară Preşedintele! Ticălosul! Mincinosul! Gunoiul! Trădătorul! Groparul *Snopului*! Învinsul națiunii! Ați auzit? Ați auzit, nu-i aşa? Ați auzit toți trei! *(Urlă cu toată*

puterea.) Domnule Sergent! Şi dumneata ai auzit? Patru persoane au auzit! Deținuți! Revoltați-vă împotriva Preşedintelui! Dărîmați zidurile! Ați auzit?! Revoltă! Chemare deschisă la revoltă! Lezarea Preşedintelui! Paragraful 12/B. De la cincisprezece ani, pînă pe viață, în caz de recidivă, ştreangul! Ați auzit?!

PRIMUL PROCUROR: Ei, ei, Emanoil. N-am auzit. Sîntem toți patru surzi. N-ai martori. Nici măcar nu te poți autodenunța. Dacă prea stimații dumitale colegi de detenție ar dărîma zidurile? Atunci? Unde te-ai duce, stimate domnule Emanoil?... Ei, ei. Înțelege: azi, dumneata te cari de-aici – indiferent dacă semnezi sau nu declarația. Chiar dacă dai ortu' popii.

COLONELUL: Ochii Preşedintelui împrăştie fulgere!

EMANOIL: Mă spînzur.

AL DOILEA PROCUROR: N-ai nici timp, nici posibilitatea. Pe dumneata ori noi te spînzurăm ori nimeni, înțelegi?

PRIMUL PROCUROR: Emanoil, dumneata eşti un ştrengar ordinar. La urma urmei, ce crezi, cine eşti? Că, datorită dumitale şi-a celor de-o teapă cu dumneata, Preşedinte apare drept canibal în ziarele de umor din străinătate? Da? Că se spune că şi-ar înfuleca pînă şi fratele? Da? Că, datorită dumitale şi-a celor de-o teapă cu dumneata, țara să nu primească, drept ajutor, cereale? Da?

AL DOILEA PROCUROR: Fabrică pentru Pietre de Coasă? Da?

PRIMUL PROCUROR: Să nu fie aici Centrul Internațional de Autentificare a Palmei? Da?

AL DOILEA PROCUROR: Nu ține, frățioare! Preşedintele iartă!

COLONELUL: Ochii Preşedintelui împrăştie fulgere, pumnul Preşedintelui nimiceşte!

PRIMUL PROCUROR: Eşti un rahat! Spînzură-te acolo, afară!

AL DOILEA PROCUROR: Să-ți intre bine-n cap, vei fi liber încă azi!

PRIMUL PROCUROR: Chiar dacă-ar fi să dai ortu' popii!

COLONELUL: Cine dracu' eşti dumneata? Ce crezi?

TOȚI TREI DEODATĂ: *(Îl înconjoară, agitîndu-şi pumnii, pe Emanoil, care este complet prăbuşit.)* Noi sîntem cei care-ți vom spune dacă eşti liber sau nu! *(Colonelul deschide brusc uşa din partea dreaptă, în cameră intră, clătinîndu-se, Sergentul care asculta la uşă.)*

COLONELUL: Îl poți duce!

(Colonelul îl ia brutal de braț pe Emanoil. Cortina. Sau, dacă teatrul respectiv are scenă rotativă, îl conduce la uşa din dreapta. Deschide uşa, pe Emanoil îl împinge înaintea sa, scena se roteşte; ei merg mai departe, îl conduce pe Emanoil ținîndu-l de cot, se opresc la una-două-trei uşi cu gratii: în fața fiecăreia, gardieni înarmați, toți au chei enorme, uşile se deschid şi se închid scîrțîind, pe acest fundal ajung la uşa din stînga a camerei cu pereții văruiți. Peretele, fereastra, decorația de pe peretele din stînga rămîn aceleaşi: dispare doar masa de consultații medicale. Masa de birou este aceeaşi, rămînînd în locul unde a fost: acum, la ea stă Şeful Atelierului. Pe scenă, înşiruite pe două rînduri, scaune de pantofar, băncuțe de pantofar pe care sînt ustensile de pantofar; deținuții lucrează îmbrăcați cu haine vărgate. Se aud lovituri de ciocan. Uşa se deschide, intră Emanoil, în urma lui, Sergentul.)

SERGENTUL: Adună-ți boarfele personale. Lucrurile din atelier rămîn.

(Ciocanele încetează, şuşoteală, murmure.)

ŞEFUL DE ATELIER: Gura. Nu întrerupeți munca. *(Zgomotul ciocanelor se întețeşte, Emanoil merge la băncuța liberă, din mijlocul primului rînd, îşi adună lucrurile. Ridică o gamelă, mici nimicuri, le pune într-o pungă maronie, leagă punga. Între timp, murmurele se intensifică, iar zgomotul ciocanelor se potoleşte. Emanoil se apleacă spre deținutul care stă lîngă el; vrea să-i spună ceva în şoaptă.)* Gura. Să n-aud o vorbă! *(Zgomotul ciocanelor, precum un fundal muzical, se întețeşte.)*

SERGENTUL: Ce tot faci, dumneata, acol'? În atîta timp poți încărca un camion. Valea, afar' de-aici!

EMANOIL: *(Şovăind, întorcîndu-şi în stînga şi-n dreapta capul, trece prin cele două şiruri de băncuțe. Nimeni nu se uită la el, nu există nici un ochi de care să-şi poată agăța*

privirea. Ajunge la capătul băncuțelor; deodată, toți deținuții se întorc spre el.) Oameni buni!... *(Zgomotul ciocanelor încetează. Un murmur agitat.)*

ŞEFUL DE ATELIER: Gura!

EMANOIL: *(Disperat.)* Camarazi!

SERGENTUL: Ține-ți gura! Valea, afar' de aici!

(Îl prinde pe Emanoil de braț şi-l împinge. Emanoil, împiedicîndu-se, porneşte spre uşa din partea stîngă, brațul îi este în mîna enormă a Sergentului. Deținuții îl însoțesc cu privirea. Cînd ajunge la uşă, un Deținut de la mijlocul rîndului de băncuțe ridică de pe masă un bocanc pe jumătate terminat.)

UN DEȚINUT: În pizda mă-ti... *(Ridicat pe jumătate, îşi face vînt şi aruncă bocancul. Bocancul loveşte cu zgomot uşa care se închide rapid. Cortina.)*

Actul doi

Aceeaşi scenă: încăperea cu pereţii albi, cum a fost biroul închisorii şi atelierul de reparat pantofi. În acelaşi loc, se află cele două uşi şi fereastra; pe fereastră, gratii – de data asta, gratii ornamentale, din fier forjat –, în faţa cărora, în timpul acestui act, se vor pune perdele bogat încreţite. Dincolo de gratii, frunziş verde, cer albastru. La începutul actului doi, încăperea este aproape goală: în locul în care, în actul întîi, a fost masa de birou, acum e o masă maro, obişnuită, de bucătărie, în jurul ei, două-trei scaune maro, pe masă, resturi de mîncare. Din mijlocul tavanului atîrnă un bec. În locul dulapului pentru acte, lîngă perete, o saltea acoperită cu o pătură cenuşie.

În odaie, o femeie banală, îmbrăcată simplu, avînd părul pieptănat lins – Dorana –, trebăluieşte; aşază pe o tavă resturile de mîncare, farfuria şi cana cu apă, se uită şovăind de jur-împrejur, ia tava în mînă, face doi-trei paşi, revine la masă, pune tava pe masă. Îşi trece mîna peste păr, merge la fereastră, deschide geamul, priveşte afară, se îndreaptă, asemenea cuiva care aşteaptă nervos ca ceva să se întîmple, nici ea nu ştie ce anume, ceva bun sau rău. Se reîntoarce la masă, ia tava. Ar porni, dar se opreşte: aude ceva. Cineva bate la uşă. Dorana încremeneşte, nu răspunde. Bătaia din uşă se repetă, de data asta e mai puternică.

DORANA: *(Încremenită. Aşteaptă.)* Poftim! *(Clanţa uşii din partea stîngă e apăsată din afară. Uşa nu se deschide.)* Poftim! E deschis! *(Cineva scutură uşa. Aceasta nu se deschide.)* Vai, doamne!... Sigur! *(Nervoasă, pune tava pe masă şi aleargă la uşă. Aşteaptă o secundă, apoi răsuceşte cheia şi deschide uşa. În uşă, în faţa nasului ei, doi Hamali vînjoşi, îmbrăcaţi în tricou, cu un cap mai înalţi decît ea.)*

PRIMUL HAMAL: *(Cu mîinile la şold.)* Bună ziua. Casa Emanoil?

DORANA: Da... ce doreşti?

PRIMUL HAMAL: Atunci, aici trebuie s-aducem mobila.

DORANA: Ce fel de mobilă?

PRIMUL HAMAL: Mobilă. *(Scoate o hîrtie din buzunar, o citeşte.)* Care va să zică: comandă, de la Biroul Prezidențial. Şi, că aici trebuie adusă. Prima poziție: mobilă de bucătărie, una bucată dulap cu vitrină, bibliotecă. Care, unde?

DORANA: Vai... Vitrina şi biblioteca pune-le acolo, undeva lîngă perete... Iar mobila de bucătărie, în spate, în bucătărie. *(Hamalii ies. Dorana merge înapoi la masă, ridică tava. Stă în mijlocul camerei, ține tava în mînă, apoi se îndreaptă încet spre fereastră. Priveşte afară. Peste cîteva secunde, uşa se deschide cu zgomot, fiind împinsă cu piciorul de către hamali. Aduc vitrina. Dorana se sperie, cît pe ce să scape tava din mînă. Porneşte încet spre mijlocul camerei.)*

PRIMUL HAMAL: Cine-i aici chiriaşu' principal? Cucoana?

DORANA: Cum?... Nici nu ştiu... da, probabil.

PRIMUL HAMAL: Atunci, semnați aici. *(Pune hîrtia sub nasul Doranei.)*

DORANA: *(Pune tava pe masă, semnează.)* Poftim.

PRIMUL HAMAL: Mulțumesc. Bună ziua. *(Hamalii ies. Dorana îşi trece mîna peste păr, stă, ridică tava, porneşte şovăitor spre uşă. Abia face cîțiva paşi, cineva bate la uşă.)*

DORANA: *(Iritată.)* E voie! *(Uşa se deschide, în cadrul uşii, Instalatorul de Telefon.)*

INSTALATORUL DE TELEFON: Bună dimineața. Vin de la Poştă, cu telefonul. Aici va fi, în camera asta? Pe ce-l punem?

DORANA: Vai, nici nu ştiu... aşteaptă puțin... cred că priza-i acolo, în colț. Uită-te numa'. *(Aşezat în genunchi, Instalatorul de Telefon caută priza. Cineva bate uşor la uşă.)* Poftim! Cine mai e? *(Uşa nu se deschide.)* Am spus, poftim! E deschisă. *(Uşa nu se deschide.)* Doamne, dar de cîte ori să repet că-i deschisă. Poftim! *(Se uită în jur, unde ar putea pune tava, dar pe masă sînt ustensilele Instalatorului de Telefon, astfel că, cu tava în mînă, porneşte spre uşă. Uşa se deschide, în cadrul uşii, Emanoil. Poartă pantaloni negri, şifonați, un sacou şifonat, n-are cravată, gulerul cămăşii este vizibil larg. Pe cap, are o pălărie moale, neagră, cu borurile late. Pe braț, ține un palton, iar în mînă, un toc uzat de vioară. Stă, se uită nervos*

de jur-împrejur. Dorana încremeneşte la doi-trei paşi distanță de el, involuntar încearcă să se apere cu tava. Aşteaptă încordată.)

EMANOIL: Deci, aici locuieşti?

DORANA: Emanoil.

EMANOIL: Nu-i adresa veche. Mi-au spus că aici trebuie să vin.

DORANA: *(Cu o rapiditate nervoasă.)* Doamne, Emanoil... cum pot să fiu... Intră, pune-ți undeva lucrurile, simte-te ca acasă... Da, încă nici eu... încă nici eu nu mă simt acasă, de fapt, încă nu-i un cămin... iar acu' şi tu, nu-i aşa... *(Rîde nervoasă.)* Păi, sigur, nu numai mobila, şi pe tine, la asta m-am gîndit... totul e pentru că... Doamne, de zece ani... iar de şase, deja nu... Emanoil, e adevărat, poate fi adevărat? Spun, dar nici nu ştiu... cumva nu pot să cred, ştii, totul e aşa... Şi, nici nu te-am sărutat, Emanoil... *(Se uită în jur, unde ar putea pune tava, dar nu-i găseşte nici un loc.)* Vai, dar de ce nu pui jos vioara... e vioara veche? *(Pe un ton isteric.)* Doamne, dar pune-o jos o dată, ce stai acolo ca un... doar eşti acasă, în sfîrşit... chiar dacă... Ştii, nu mi-au spus cînd anume, doar că în scurt timp... nici nu mi-a venit să cred... zău c-ar mai fi putut aştepta două-trei zile, din moment ce... pentru că tu, nici aşa... Doamne iartă-mă, cum pot să vorbesc aşa, dar ştii, aş fi vrut ca de-ndată... Vai, dar pune jos o dată vioara aia, îți spun, nu înțelegi, nici tu nu poți să crezi? Emanoil! *(Vine în față, cu nişte mişcări şovăitoare, pune tava cu grijă pe podea şi, de parcă ar vrea să îmbrățişeze bărbatul, îşi îndepărtează brațele, dar se opreşte din cauza încremenirii acestuia.)* Doamne, sărăcuțul meu, cît de înfometat poți să fii... nu vrei să te speli pe mîini şi să mănînci ceva?

EMANOIL: *(Încet, măsoară cu privirea camera. Se uită la Instalatorul de Telefon, la mobile, la pereții goi, apoi se opreşte la Dorana.)* Nu-i nimeni acasă? Csipisz?

DORANA: Tu încă tot Csipisz îi spui? Ei, dar Csipisz e deja un adevărat tînăr. Csipisz e la şcoală, da, da, la şcoală, departe...

EMANOIL: *(Acum face prima mişcare. Încet, cu paşi mari, merge la saltea, îşi aruncă paltonul şi pălăria, pune jos vioara. Merge la fereastră şi priveşte afară.)* Copaci verzi, păsărele.

DORANA: *(Cu o veselie artificială, nervoasă.)* Emanoil, dac-ai auzi ce concert este aici, încă din zori... şi ce parfum au florile...

EMANOIL: De cînd locuieşti aici?

DORANA: O, e doar a treia zi. Dacă asta se poate numi locuință. Vezi... o saltea, să am pe ce dormi, masa şi cele trei scaune sînt din locuința veche... Dar aici... aici şi Csipisz va avea o cameră separată, cînd vine acasă... şi tu vei avea...

EMANOIL: Ajunge pentru trei saltele?

DORANA: Pentru saltele? O, de-ai şti, Emanoil... vai, dar toate pe rînd, după, acum...

INSTALATORUL DE TELEFON: Iertați-mă, doamnă, telefonul e gata. Trebuie doar să formați numărul şi lumea e aici. Fiți drăguță şi semnați această declarație, cum că veți folosi regulamentar aparatul, după care am şi terminat.

EMANOIL: *(Îşi ridică capul.)* Ce-nseamnă regulamentar?

INSTALATORUL DE TELEFON: Păi, domnule, eu n-aş putea să vă spun exact. Regulamentar. Pentru că telefonul face legătura între un om şi ceilalți oameni, ştiți. Şi există o lege, ce anume n-ai voie să vorbeşti la telefon. Deci, asta înseamnă regulamentar. Aici semnați, vă rog. Domnul? *(Cu o privire critică, îl măsoară pe zdrențărosul Emanoil.)* Sau, doamna?

EMANOIL: *(Sec.)* Doamna. Dorana, semnează! *(Dorana, semnează.)*

INSTALATORUL DE TELEFON: Bună ziua! *(Pleacă.)*

DORANA: Deci, unde am rămas? N-are importanță, avem timp. Acum spală-te, apoi o să povesteşti şi tu... mult... pentru că ai atîtea să-mi povesteşti...

EMANOIL: Put?

DORANA: *(De parcă ar fi lovit-o cineva în cap.)* Vai... da' de unde, doar... ştii, probabil că de mult timp... Boilerul nu funcționează, nu l-au legat încă, nu este apă caldă... aşa că spală-te numai pe mîini. Pîn-atunci, pregătesc ceva. Grăbeşte-te!

EMANOIL: Bine, put. De ce să negăm? Adresa veche? Ce fel de locuință a fost? De ce-ai schimbat-o?

DORANA: O, dar nici n-a fost locuință, doar o gaură mucegăită, pe jumătate pivniță... şi n-am schimbat-o. Asta de aici... deci, am primit-o... şi nu eu... de fapt *(Face puțină pauză.)*... tu, tu ai primit-o.

EMANOIL: Eu?

DORANA: Tu, sigur că tu. Tu eşti prietenul Preşedintelui... tovarăşul de luptă... mai mult, se spune şi camaradul, colegul într-ale poeziei...

EMANOIL: ...coleg într-ale poeziei...

DORANA: Da, da! El însuşi a spus!

EMANOIL: Deci, spui că asta-i locuința mea?

DORANA: A ta, sigur... adică, a noastră, în sfîrşit ceva care-i al nostru. Cu adevărat al nostru.

EMANOIL: Înțeleg *(Încet, gînditor.)* ...cel puțin, aşa cred... Va să zică, ăsta-i căminul nostru, noul nostru cămin, al nostru. Al tău, al meu, al lui Csipisz... Şi Csipisz unde-i? *(Cineva bate puternic la uşă, Emanoil tresare.)*

DORANA: *(Cu o vioiciune nervoasă.)* O, precis că-aduc iarăşi ceva! Poftim! *(În uşă, cei doi hamali.)*

PRIMUL HAMAL: O parte din biblioteca.

DORANA: Bine, puneți-o numai acolo, lîngă perete. *(Hamalii pleacă.)*

EMANOIL: Spune-mi, cît plăteşti tu pentru asta?

DORANA: *(Chicotind.)* Nimic! Păi, tocmai asta e, nimic! În asta constă frumusețea! *(Subit, tace.)* Pentru că... ai plătit tu înzecit. El a spus.

EMANOIL: El?

DORANA: El. Preşedintele.

EMANOIL: Înțeleg.
DORANA: M-ai întrebat unde e Csipisz. Păi, la şcoală.
EMANOIL: Asta ai spus deja. Dar la ce fel de şcoală?
DORANA: La Şcoala de Marină Militară!
EMANOIL: Csipisz?
DORANA: Da, da, Csipisz. De ce, lui nu i se cuvine? El nu poate deveni ofițer de marină? El nu poate avea uniformă frumoasă, cu nasturi aurii? Din cauza lui tac-su? Doar Preşedintele l-a iertat, nu?
EMANOIL: Cu siguranță.

(Uşa se deschide, cei doi hamali aduc biblioteca.)

DORANA: O, Doamne, ne deranjează mereu... Dar astfel va fi mai frumos, nu? Din moment ce... *(Vioaie.)* Da. Csipisz. Ştii, pe Csipisz nu l-au primit la liceu... dar de unde să ştii, asta s-a întîmplat acu' cinci ani, iar tu, deja de şase ani nu... da, de atunci nu ştii, n-ai vrut să ştii nimic despre noi. Mereu mi-au fost trimise înapoi scrisorile tale. Mi s-a spus că nu vrei să-ți scriu. De ce? Spune-mi, de ce? Oare, nu ți-am fost credincioasă? Oare, nu te-am aşteptat? Am rămas aici, singură cu copilu', şi totuşi. Nu puteai să-mi ceri să bat din palme de bucurie. Din moment ce m-ai lăsat aici, fără nimic... Şi totuşi, te-am aşteptat. Cu toate că, pentru Csipisz... da, mi-au spus, şi nu doar o singură dată... Vai, Doamne iartă-mă, de ce să... acum, despre asta... avem timp, avem atîta timp, abia acum începe... Nu vrei să te speli?
EMANOIL: Bine, mă spăl. Încotro?

(Cineva bate la uşă. Uşa se deschide.)

INSTALATORUL DE GAZ: Bună ziua, sînt de la Întreprinderea de Gaze. Am venit să leg boilerul.
DORANA: Poftiți. E uşa aia, de acol'. Într-acol'. *(Către Emanoil.)* Acu', trebuie să-aştepți.

EMANOIL: Dar după aia, voi fi şi mai curat.

(Se aşază unul lîngă celălalt, pe saltea. Tac. După o scurtă pauză.)

DORANA: *(Vioaie.)* Oare, despre ce vorbeam? O, despre Csipisz. Deci, acum o săptămînă, a sunat la uşă un soldat sau un polițist, nici nu ştiu cine... ştii, în cealaltă locuință, în aia veche... întîmplător, tocmai eram acasă, a adus o hîrtie, cum că să binevoiesc să merg... aşa, să binevoiesc să merg la Secretariatul Biroului Prezidențial. Dacă n-ar fi scris „să binevoiesc”, tare m-aş fi speriat, ştii, întotdeauna mi-au spus că tu nu te porți bine, că scrii poezii, şi altele... că iarăşi eşti la arest... asta n-am înțeles-o, de ce să fie cineva la arest, din moment ce şi-aşa este închis, deci, îți spun, tare m-aş fi speriat, dacă n-ar fi scris „să binevoiesc”...

EMANOIL: ...iar tu „ai binevoit”...

DORANA: O, Emanoil, cum poți să fii aşa... Da, am mers la Secretariat, să fi îndrăznit numa' să nu merg, din moment ce m-au chemat! Măi, m-a primit un amiral, avea o din aia mare, din aur, pe umăr, la fel şi nasturi aurii, m-a invitat să iau loc şi mi-a spus că Preşedintele a aflat că tu... deci, că Preşedintele te iartă...

EMANOIL: Ochii Preşedintelui zîmbesc, palma Preşedintelui mîngîie.

DORANA: Da, da, şi el asta a spus... La fel şi faptul că tu, în scurt timp... S-a deschis uşa şi a intrat însuşi Preşedintele. M-a privit, a zîmbit şi mi-a luat mîna în mîinile lui. „Deci, dumneata eşti? – a întrebat. – În sfîrşit ai venit. Dar de ce doar acum?” – şi m-a invitat la el în Cabinet. Măi, Emanoil, cît de frumos e acolo! Lungă, lată şi... va să zică, o încăpere minunată. Spune...

EMANOIL: ... „ia loc. Vrei o cafea?”

DORANA: De unde ştii?

EMANOIL: Ştiu.

DORANA: Deci, m-a invitat. Mi-a oferit loc, m-a servit cu cafea şi m-a certat.

EMANOIL: Ochii Preşedintelui împrăştie fulgere.

DORANA: Emanoil! Da, m-a certat. M-a întrebat, de ce nu l-ai căutat. Sau, dacă tu nu – a spus că, probabil, eşti supărat, or, acest lucru nu se cuvine între prieteni –, atunci de ce nu i-am telefonat eu? A spus că a aflat întîmplător că eşti la închisoare. I-am spus că la vremea respectivă l-am căutat, dar că nu m-au lăsat să intru. Apoi, n-am mai îndrăznit. A spus că secretarul lui de-atunci era un ticălos ordinar, l-a despărțit de cei mai buni prieteni ai săi, dar a şi plătit pentru asta! Escrocul! Iar acum, cînd a aflat ce ți s-a întîmplat, a luat imediat măsuri, ca atare, în curînd vei fi acasă. A spus că trebuie doar să fie rezolvate cîteva mici nimicuri nesemnificative. Nici el nu poate trece peste lege, din moment ce-ai fost condamnat, treaba asta trebuie cumva îndreptată. I-am mulțumit...

EMANOIL: I-ai mulțumit.

DORANA: Da, i-am mulțumit. Apoi, m-a întrebat ce-i cu mine şi cu Csipisz. Imaginează-ți, ştia pînă şi numele lui Csipisz! Cînd a auzit unde locuim şi că pe Csipisz nu l-au primit la liceu, a luat telefonul şi şi-a certat secretarul, că de ce n-a luat măsuri, din moment ce ştia ce-i cu noi? A promis că pe Csipisz îl vor primi la Şcoala de Marină Militară şi că eu... adică noi... vom primi locuință, iar tu... deci, i-am spus că nu te pot întreține şi pe tine, mi-a fost destul atîția ani, singură, cu copilu', te-am aşteptat cinstit, dar că acum... deci, mi-a fost destul... şi degeaba primesc locuință, din moment ce nu avem pe ce pune capul... dar el a rîs. Mi-a spus să n-am grija asta, dacă vii acasă, tu vei fi cel care ne vei întreține, vei face ce vrei, dacă ai chef, poți să scrii chiar şi poezii, dar eu i-am spus că, Doamne fereşte, numai asta nu, pentru că va fi iarăşi necaz, iată, pînă şi la închisoare... Nici în legătură cu mobila să nu-mi fac griji, aşa a spus, atîta putere mai are să-şi ajute vechii prieteni, dacă ajung la ananghie, deci, va face rost de mobilă, iar eu...

EMANOIL: I-ai mulțumit.

DORANA: Dacă vrei să ştii, da, i-am mulțumit, eu nu lovesc mîna care-mi dă ceva. Tu, cînd mi-ai oferit atîta, poți să-mi spui?... deşi, cîndva, şi tu ai fost şef. Oare, atunci, nu tot în mizerie trăiam?

EMANOIL: Şi?

DORANA: Şi... alaltăieri m-am mutat aici. Precum vezi, n-a fost greu. Iar pe Csipisz l-au chemat de-ndată la Şcoala de Ofițeri.

EMANOIL: Şi a plecat.

DORANA: Da.

EMANOIL: Nu m-a aşteptat.

DORANA: Cum să te fi aşteptat? Doar n-o să-şi distrugă viitorul. Nu putea amîna din moment ce-a primit chemarea. *(Cineva bate la uşă.)* Vai, cine mai vine iarăşi? Poftim!

EMANOIL: De ce te agiți? Aduc din nou ceva. De la Preşedintele tău. *(În uşă, stă rezemat de scară un bătrîn Tapițer.)*

TAPIȚERUL: Am onoare... domnul Emanoil?

EMANOIL: El.

TAPIȚERUL: Dacă-mi permite-ți, eu nu vă deranjez, pentru nimic în lume nu vreau să vă deranjez, va să zică, dacă nu vă deranjez, aş vrea să pun perdelele. Pentru că sînt Nenea Tapițeru'. Acol' va fi, înaintea gratiilor, nu-i aşa? Îmi permiteți?

EMANOIL: Cum să nu, pofteşte numa', liniştit. Nu te formaliza, meştere. *(Tapițerul se urcă pe scară şi trebăluieşte la perdea. Emanoil, către Dorana.)* Şi, cu toate că inima-ți era însîngerată, pentru că trebuie să te desparți de el, te-ai gîndit la viitorul lui şi l-ai lăsat să plece.

DORANA: Să nu-l fi lăsat? Din cauza ta a pierdut totul! Pentru că tu, mereu... ție ți-a trebuit să tragi... cu puşca... şi cu poezii... şi naiba mai ştie... pentru tine, totul e mai important... şi toți sînt mai importanți...

TAPIȚERUL: *(Stînd pe scară, bolborosind.)* O secundă şi nu se vor mai vedea gratiile.

DORANA: Pentru că tu ai scris mereu poezii, pentru că ție ți-a trebuit să scrii mereu poezii, chiar şi acolo, înăuntru, crezi că nu ştiu? Iar copilului i-a fost mereu ruşine pentru tine, pentru că despre Imn tu ai spus că... şi de la mine a auzit mereu acelaşi lucru, apoi la şcoală... O, dar de ce să reproşăm treburile din trecut?

EMANOIL: De ce, după tine, care este meseria mea? Menirea mea? După tine, care?

DORANA: Nici nu ştiu... dascăl?

EMANOIL: Lui Csipisz ce i-ai spus?

DORANA: Nimic! I-am spus că eşti bolnav, că te-au dus la spital. Doar n-o să îngreunez viața copilului, cînd şi-aşa e destul de grea.

EMANOIL: Nu i-ai spus că tatăl lui e poet?

DORANA: Tu? Poet? *(Cineva bate la uşă, tresar amîndoi.)* Poftim! *(Uşa se deschide, intră doi Curieri.)*

PRIMUL CURIER: Bună ziua. Am adus carte.

DORANA: Ce fel de carte?

PRIMUL CURIER: Păi, carte. Teancul acela de carte care măsoară şase metri şi jumate, pe care Secretariatul Prezidențial l-a comandat pe adresa dumneavoastră. Va să zică, un metru din *CUVÎNTĂRILE PREŞEDINTELUI ŞI STUDIILE SALE TEORETICE*, un metru şi jumate din *CLASICII NAȚIONALI*, o juma' de metru din *VIAȚA EPOCII NOASTRE*, zero şaptezeci şi cinci din *DEVOTAMENT ŞI TRADIȚIE*...

DORANA: Pune-le numa' acolo, lîngă perete. Le aranjăm noi.

PRIMUL CURIER: Atunci trebuie să mutăm de acol' salteaua aia...

EMANOIL: Mutați-o. Duceți-o. Faceți ce vreți cu ea. Căsăpiți-o. Aruncați-o la gunoi.

PRIMUL CURIER: O s-o punem în fața uşii. *(Cei doi Curieri apucă salteaua şi-o duc afară, apoi cară în brațe cărțile editate în ediții de lux.)*

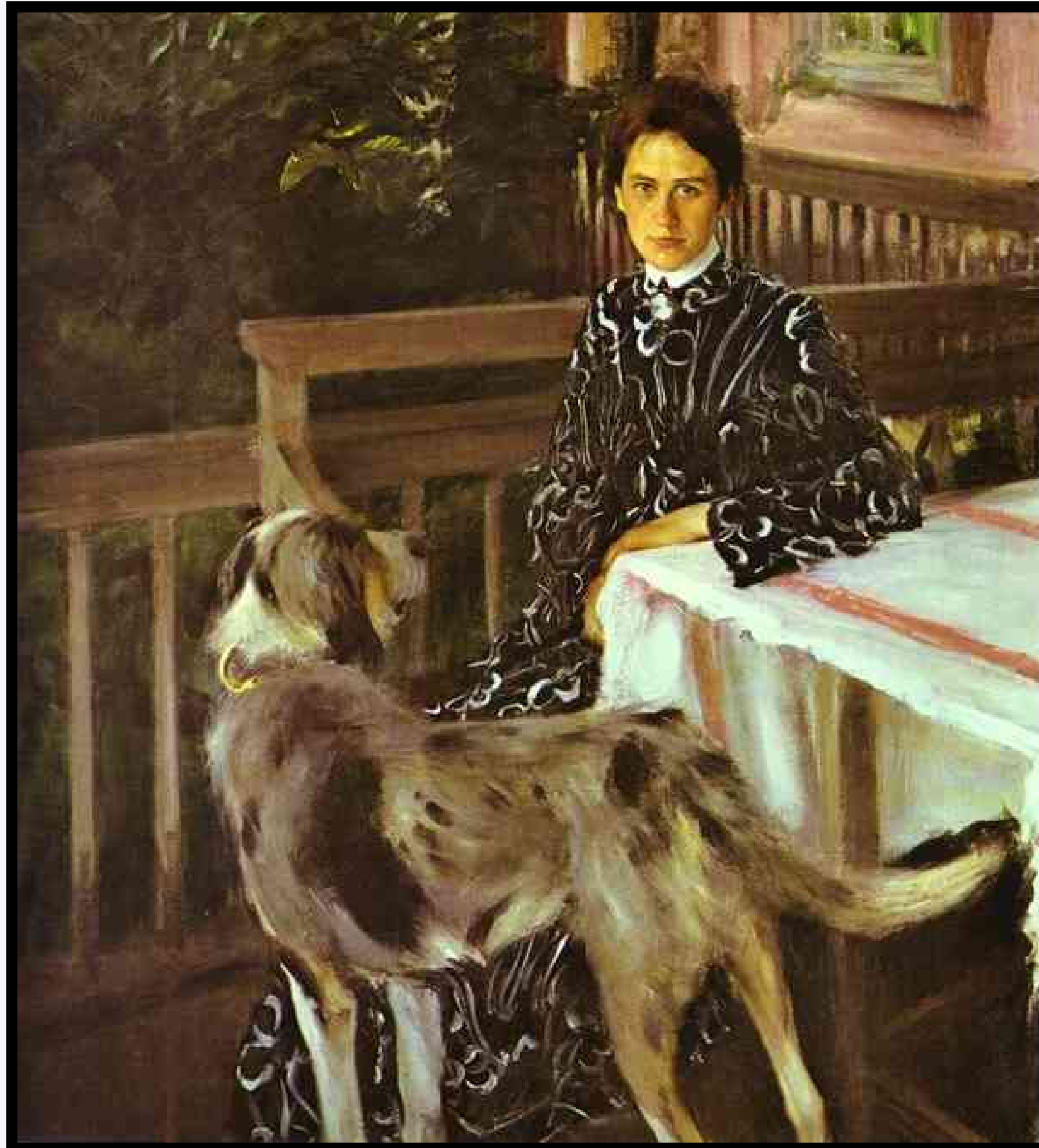
DORANA: Spune-mi, nu-i frumos din partea lui că propriile sale opere?...

EMANOIL: Palma Preşedintelui... *(Îi privesc tăcuți pe cei doi Curieri. Între timp, Tapițerul coboară de pe scară şi aranjează faldurile perdelelor.)*

TAPIȚERUL: Uit' aşa, minunat. Hîrşt – intră universu'! Hîrşt – l-am îndepărtat. Hîrşt – se văd gratiile. Hîrşt – nu mai există gratii. Păi, spuneți-mi, nu-i minunat?
EMANOIL: Ba-i minunat. Mulțumim, meştere, ai rezolvat problemele universului. Mulțumim.
TAPIȚERUL: *(Îngăimînd.)* Cu foarte, foarte mare plăcere şi altă dată, oricînd, vă rog, degeaba, e o meserie frumoasă asta, dacă ceva-i urît, punem o perdea deasupra... iar acu, o semnătură, o semnăturică, uite aici, după care am şi dispărut...

(În uşa din partea dreaptă apare Instalatorul de Gaz, în uşa din partea stîngă, cei doi Hamali. Cei doi Curieri depozitează ultimul teanc de cărți. Cu toții îi înconjoară pe cei doi, pe Dorana şi pe Emanoil.)

INSTALATORUL DE GAZ, TAPIȚERUL, CURIERII, HAMALII: *(Întrerupîndu-se unii pe ceilalți)* Puteți să vă-mbăiați, vă rog... Aici sînt lecturile... Cucoana acu' poate găti... Hîrşt – sînt gratii. Hîrşt – nu mai sînt gratii... Vă rog, binevoiți să semnați factura de livrare... Ştiți, pentru decont... Cu toții trăim de pe piață... *(Fiecare îşi pune hîrtiile sub nasul lui Emanoil. Acesta, precum un animal hăituit, iese dintre ei şi-şi reazemă spatele de perete. O linişte încremenită.)* Atunci, poate cucoana... Ştiți, pentru decont... Aici, vă rog... Aici...
DORANA: Mulțumesc, mulțumesc... *(Semnează, pe rînd, toate hîrtiile.)*
INSTALATORUL DE GAZ, TAPIȚERUL, CURIERII, HAMALII: Toate cele bune... Bună ziua... Plecăciunile noastre... Noi vă mulțumim... *(Pleacă toți. Pe scenă rămîn doar Dorana şi Emanoil. La mijlocul scenei, Dorana; la perete, hăituitul Emanoil. Se uită unul la celălalt.)*
EMANOIL: *(După mai mult timp, rîzînd încurcat.)* Păi, eu atunci fac baie. *(Iese prin uşa din partea dreaptă. Dinăuntru.)* Despre Felicia ce ştii?
DORANA: *(Îşi ridică repede capul. Cu duşmănie.)* Despre Felicia?
EMANOIL: *(Din baie, se aude cum curge apa.)* Despre ea.
DORANA: Încă te mai interesează? Nu mai are nevoie de tine. Nu mai eşti o persoană importantă. N-ai caschetă.

EMANOIL: Ce-i cu ea?
DORANA: *(Sec.)* Locuieşte aici, în oraş. *(Linişte.)* Nu-ți ajunge că odată era cît pe-aci să te ducă la ştreang?
EMANOIL: Vă întîlniți?
DORANA: Din cînd în cînd... rar... mai degrabă, întîmplător... Ştii, acum ei îi merge bine... Nu pentru că omul s-ar ruşina de propria-i sărăcie, dar...
EMANOIL: Înțeleg. Dar acu' nu mai eşti săracă.
DORANA: Nu. Ai venit.
EMANOIL: Vrei s-o chemi?
DORANA: Dacă vrei... *(Se uită de jur-împrejur: o atmosferă haotică, fără speranță. Cărți, mobile, perdele, privirea le inventariază pe toate. Ridică de pe saltea tocul uzat al viorii şi paltonul, le scoate prin uşa din stînga, apoi revine, păşeşte încet spre fereastră, trage perdelele, prinde gratiile cu ambele mîini, priveşte spre grădina inundată de soare. Apoi se întoarce, se aşază în genunchi, în fața telefonului, formează un număr.)* Felicia, tu eşti?... Ce crezi, cine vorbeşte?... Nu ştii?... Dorana... Da, da, eu... nu-i aşa că habar n-ai de ce te chem?... Emanoil... nu, nu este nici o problemă cu el, dimpotrivă... da, da, da, l-au eliberat... el m-a rugat să te chem... e bine, desigur, numai că-i foarte străină lumea pentru el... l-ai putea ajuta... de tine ascultă... întotdeauna a ascultat mai degrabă de tine decît de mine... Vino la noi... desigur... acum... pe naiba, vechea adresă... Bulevardul Árnyas, nr. 2... Nu, adresa asta încă tu n-ai de unde s-o ştii, azi e doar a treia zi... ăsta-i un adevărat miracol. Îți poți imagina şi pentru el ce surpriză a fost... Să nu te deranjeze că la noi încă nu-i ordine, inclusiv mobila, doar acum ne-o transportă. Tu eşti prima cu care vorbesc, de-aici, la telefon. Da, o să-ți povestesc totul... Totul, totul... e-un adevărat miracol... Mulțumesc... *(Cineva bate la uşă.)* Poftim!... Nu, acesta n-a fost pentru tine. Au adus ceva. Ştii, cum ți-am spus adineauri,

acum au adus mobila... *(Intră un Hamal, Dorana acoperă cu palma receptorul.)* Ce-i asta?

PRIMUL HAMAL: Aducem şi restul, vă rog.

DORANA: *(Acoperă receptorul.)* Căraţi-le înăuntru! *(În receptor.)* Vai, nu te supăra, ţi-am spus, aduc mobila... Bine, oricum ne-ntîlnim, atunci, totul... dar, nu-i aşa că nu eşti supărată? Grăbeşte-te, scumpo, grăbeşte-te! (*Pune jos receptorul, se ridică, aşteaptă.)*

(Cei doi Hamali încep să transporte în cameră mobila: două-trei fotolii, o măsuţă, un suport pentru telefon; camera arată ca un depozit de mobilă.)

PRIMUL HAMAL: Restul încape numai dacă scoatem de-aici boarfele vechi.

DORANA: Scoateţi-le, scoateţi-le fără grijă... Luaţi şi masa asta... şi alea trei scaune, tot nu ne mai trebuie... mulţumesc... *(Agitaţie.)*... Nu-i aşa că ne ajutaţi să le punem pe toate la loc? *(Arată ce anume şi unde trebuie pus; camera, parcă sub influenţa unei baghete magice, se metamorfozează cu o rapiditate vrăjitorească; covorul, garnitura, suportul de sub telefon, cărţile pe rafturi, toate au ajuns la locul lor.)*

PRIMUL HAMAL: Păi, atunci, numai dormitorul a mai rămas. *(Iese.)*

DORANA: *(Se uită fericită de jur-împrejur, îşi netezeşte fusta, iese prin uşa din partea dreaptă, apoi revine de-ndată, aducîndu-şi poşeta; ruj, pudră, oglindă, piepten. Şi ea se metamorfozează. Se aşază într-unul dintre fotolii, îi încearcă arcurile, aproape că se pierde în el. Se ridică, speriată, în picioare.)* Emanoil!

EMANOIL: *(De afară.)* Poftim?

DORANA: Eşti gata?

EMANOIL: Imediat.

DORANA: Vai, Emanoil, cu ce te îmbraci? Nu ţi-a rămas nimic! Toate hainele pe care le-ai avut le-a purtat Csipisz... *(Cineva bate la uşă. Nervoasă.)* Iarăşi! Poftim, e deschis!

(Către Emanoil.) Iarăşi au adus ceva! *(Cu triumf ascuns.)* Mereu aduc cîte ceva, Emanoil! Mereu! *(În uşă, cei doi Curieri, cu două valize imense.)*

PRIMUL CURIER: De la Croitoria Capitalei. Haine bărbăteşti. Vă rog să le preluați. Semnați aici. Mulțumesc. *(Pleacă.)*

DORANA: *(Deschide o valiză.)* Emanoil! Ai deja cu ce să te-mbraci! Aşteaptă, ți le duc înăuntru! *(Închide valiza şi, luptîndu-se cu greutatea, iese pe uşa din dreapta. Scena e goală. Se aude de afară:)* Grăbeşte-te, Emanoil, Felicia soseşte din clipă-n clipă. A spus că vine de-ndată. Vine cu maşina, nu durează mult! *(Intră prin uşa din partea dreaptă. Îşi vorbeşte sieşi.)* Doamne, ce surpriză va fi pentru Csipisz! *(Metodic, se uită fericită de jur-împrejur.)* Ce frumos! *(Se deschide uşa din partea stîngă. Neobservată, intră Felicia. E o femeie în jur de patruzeci de ani, distantă, blondă, suplă, foarte bine conservată. Un animal nobil, perfect dresat, foarte inteligent.)*

FELICIA: Foarte!

DORANA: *(Se-ntoarce.)* Vai, tu eşti? Îți place?

FELICIA: Foarte mult. De unde e?

DORANA: Imaginează-ți, de la Preşedinte... A fost atît de drăguț... dar despre asta mai tîrziu. Felicia... spune-mi... mă-ajuți?

FELICIA: Da, ți-am spus deja. La ce anume?

DORANA: Tu... Emanoil e atît de ciudat... parcă nici nu s-ar bucura de toate astea de aici... e atît de-nțepat... nici măcar pentru norocul fiului său nu se bucură... cu toate că primul de care-a întrebat a fost Csipisz... ştii, el încă aşa-i spune, cum îl alintam cînd era copil...

FELICIA: De ce? Ce-i cu Csipisz?

DORANA: Fireşte, nici tu nu ştii încă... I-au primit la Şcoala de Ofițeri de Marină. Ieri a plecat.

FELICIA: Da. Iar Emanoil nu s-a bucurat nici pentru asta.

DORANA: Nu. Imaginează-ți. Ba mai mult, parcă-ar fi fost supărat. *(Subit, amărîtă.)* Cu toate că el e responsabil, are ce să-ndrepte. Înțelegi tu asta? Nu-i recunoscător nici măcar pentru faptul că l-am aşteptat! Pentru tot şi pentru toate are un comentariu ironic... sau cel puțin o privire... de parcă peste tot ar suspecta cîte-o capcană. *(Între timp, Emanoil intră prin uşa din partea dreaptă, ascultînd nemişcat conversația celor două femei. Poartă haine necălcate, şifonate, nasturii de la cămaşa cu gulerul vizibil larg nici măcar nu i-a închis pînă la gît. Dorana îi simte prezența, se uită îndărăt.)* Emanoil, ai ştiut că vine Felicia! De ce nu te-ai îmbrăcat ca lumea? Acu' ai deja cu ce! Sau nu ți-s pe măsură?

EMANOIL: Nici măcar nu le-am încercat.

DORANA: *(Către Felicia.)* Vezi? Asta-i. Nici măcar nu le-ncearcă... *(Cineva bate la uşă, întrerupînd replica. Intră cei doi Hamali.)*

PRIMUL HAMAL: Mobila de dormitor. Una bucată pat conjugal, două bucăți dulap pentru haine, două bucăți noptiere, una bucată oglindă de toaletă. Unde le punem? *(În timp ce vorbeşte Primul Hamal, privirea lui Emanoil întîlneşte privirea Feliciei.)*

DORANA: Vai, toate astea duceți-le prin intrarea din spate. O secundă, v-o arăt. Felicia scumpă, nu te superi? Ştii... *(Iese cu cei doi Hamali prin uşa din partea stîngă. Emanoil şi Felicia stau nemişcați unul în fața celuilalt. Tac. Felicia păşeşte mai aproape, spre bărbat. Emanoil îşi întinde stîngaci mîinile, dar, încă înainte să-şi termine gestul, încă înainte ca Felicia să facă acelaşi gest, şi le lasă inert.)*

FELICIA: *(Cu un rîs scurt, nervos.)* Poate ne-am putea şi aşeza, nu? (*Se aşază față-n față, în cele două fotolii. Felicia se uită de jur-împrejur prin cameră.)* Toate astea le-ai primit pentru cei zece ani?

EMANOIL: Nu. Drept recompensă pentru că-a trebuit să ies. Cu asta, eu plătesc.

FELICIA: Pentru ce?

EMANOIL: Pentru fidelitatea conjugală.

FELICIA: N-ai vrut să ieşi?

EMANOIL: Acolo, totul era clar. Noi şi ei.
FELICIA: Aici sîntem eu şi tu. Îți asumi doar propria persoană?
EMANOIL: Aleg... sau cel puțin aş dori să-mi aleg propria persoană, adică cine este acel TU.
FELICIA: E greu.
EMANOIL: Ce crezi, de la cine am învățat?
FELICIA: *(După o scurtă tăcere.)* De la cine?
EMANOIL: De la Fecioara vestală a *Snopului*...
FELICIA: *(Îşi ridică privirea.)* N-aş fi fost decît o sfîntă curvă a bisericii...
EMANOIL: Tot aia-i... Şi una şi alta e tot o profesie.
FELICIA: *(Tace. Apoi, subit.)* Emanoil... ce-ai făcut tu acolo, înăuntru, timp de zece ani?
EMANOIL: *(Repede, pe un ton impersonal.)* Trezire la ora cinci, spălat, douăzeci de flotări, mic dejun, curățenie, plimbarea de dimineață, apoi, reparat pantofi...
FELICIA: *(Nerăbdătoare.)* Nu ți-am cerut ordinea de zi.
EMANOIL: Am pingelit bocanci. Prost. Ieşeau din ei cuiele. Şi... *(Încet.)* am scris poezii. Pe hîrtie igienică.
FELICIA: Înțeleg... *(Se apleacă şi-i prinde mîna lui Emanoil.)* Şi, spune... Emanoil, a fost cine să ți le citească?
EMANOIL: A fost. Noi şi ei.
FELICIA: *(Îl trage mai aproape de ea pe Emanoil.)* Şi, ce-ai primit pentru asta?
EMANOIL: De la unii, una, de la alții, alta. De la ei, arest aspru, rație alimentară înjumătățită, de la ei... ei, faptul că ascultau de mine. Faptul că mă ascultau.
FELICIA: Obişnuieşti să minți?
EMANOIL: Pe tine, nu.
FELICIA: Şi pe tine?
EMANOIL: *(Nerăbdător.)* De unde să ştiu?
FELICIA: Emanoil... tu, acolo, ai fost important?

EMANOIL: Important?... Am făcut parte din ceva... cu toate că... Atunci cînd m-au scos... de la atelierul de reparat pantofi... au aruncat după mine un bocanc...

FELICIA: Cititorii tăi?... De ce?...

EMANOIL: De unde să ştiu?

FELICIA: *(Pe un ton amar.)* Şi aici, afară, pot arunca un bocanc după tine... cititorii. Pentru asta nu trebuie să fii acolo. *(Se duce spre fotoliul în care stă Emanoil, îmbrățişează bărbatul.)* Spune-mi nu valorează mai mult acel TU, decît noi? Care, cu siguranță, te consideră important... Care te face mare, fiind demn față de tine... şi...

EMANOIL: Îndrăzneşte să fie ea însăşi...

FELICIA: Iar lîngă ea, şi tu... *(Emanoil o îmbrățişează pe Felicia. Cineva bate puternic la uşă.)*

EMANOIL: *(Iritat.)* Cine-i? *(Nu-şi termină întrebarea, pe uşa din partea stîngă, care se deschide, intră Vitrinierul.)*

VITRINIERUL: Sînt Vitrinierul. De la Întreprinderea de Decorațiuni. Salutări patriotice. Dacă-mi permiteți o întrebare: aici vine portretul Preşedintelui, înrămat în ramă de lux, sculptată şi aurită?

EMANOIL: Habar n-am. Poate.

VITRINIERUL: Dacă-mi este permis să întreb, domnul Emanoil mă onorează cu prezența?

EMANOIL: Pentru dumneata asta-i onoare?

VITRINIERUL: Oho, vă rog. Sînteți nostim. Prin urmare, aici. Scuze pentru deranj. Îl aşezăm repede, vă rog. Întreprinderea de Decorațiuni efectuează o muncă promptă. Un apel telefonic, şi-i sus. Un apel telefonic, şi-i jos. În cîteva secunde, profesionist, orice. E permis pe peretele acela, vă rog?

EMANOIL: Aşază-l unde vrei. *(Arată spre peretele din stînga, care e gol.)* Acolo, de exemplu, îți convine? Din punct de vedere profesional...

VITRINIERUL: Dimensiunile locuinței, domnule. Unde-mi ordonați. Domnia voastră e liberă să aleagă locul pe care-l doreşte. În privința asta, noi nu intervenim.

EMANOIL: Ştii, doar pentru că n-am ştiut cît e de mare.

VITRINIERUL: E o dimensiune familiară. *(Se ridică mîndru şi bate cuiul, apoi, atîrnă dublul portret al Preşedintelui, fotografia în care Preşedintele apare în două exemplare, uitîndu-se față-n față cu sine, cel care apare şi în actul întîi, doar că de data asta are o ramă luxoasă, sculptată, aurită. Între timp, vorbeşte întruna.)* Aici îl punem, vă rog, la înălțime, să încapă – la nivelul ochiului – şi lozinca. Pe un fundal verde, din mătase satinată, cu litere aurii: rezistent, ieftin, decorativ. O adevărată podoabă a căminului. *(Cu îndemînare, repede, fixează şi lozinca.)* Astfel e completă locuința, acest lucru conferă căldură căminului: ochii Preşedintelui zîmbesc, şi dumneavoastră zîmbiți alături de el, cînd e-n pericol pacea familiei *(Se întoarce înspre Felicia.)* – Doamnă, asta-i pentru dumneavoastră, iar pentru sfaturile bune pe care le dăm unei soții, nu cerem onorariu – ochii Preşedintelui împrăştie fulgere. Cine-ar îndrăzni să se contrazică cu el? O adevărată binecuvîntare a casei – disciplinează bărbatul – şi costă o nimica toată. Doar o semnătură şi am şi dispărut. Dar, în locul meu, rămîne Preşedintele. *(Întinde hîrtia, Emanoil semnează.)* Salutări patriotice. *(Pleacă. În timp ce rosteşte ultimele cuvinte, intră Dorana. Are în mînă o plasă, în plasă se văd nişte mere şi o sticlă.)*

DORANA: Am sosit! *(Cu o grabă nervoasă.)* Copii, azi sărbătorim! *(Se uită-n sus.)* Sărbătorim sub minunatul şi noul portret al Preşedintelui. Aşteptați, aduc trei pahare. Nu-i problemă că nu vor fi la fel? Pahare încă n-au adus. Dar precis că vor aduce. Preşedintele se gîndeşte la toate. Păi, nu-i minunat? Fug. *(Iese.)*

FELICIA: *(Către Emanoil.)* Acum ce vei face? Vei scrie?

EMANOIL: De tine depinde.

DORANA: *(Intră-n trombă pe uşa din partea dreaptă. Într-o mînă ține o tavă cu mere, sandviciuri, farfurioare, pahare. O pune pe masă. În cealaltă mînă ține sticla.)*

Vedeți, deja am deschis şi sticla de şampanie. Deşi, asta-i treaba bărbatului. Mai mult, astăzi tot eu voi fi cea care toarnă în pahare! Dar pentru ultima oară. *(Toarnă în cele trei pahare.)* Serviți! *(Emanoil se codeşte.)* Şi tu, Emanoil. Crede-mă, nu-ți face rău. *(Emanoil, codindu-se, ia în mînă un pahar.)* Copii, acum bem în sănătatea lui Emanoil, care, în sfîrşit, e liber. Care, în sfîrşit, se poate apuca de treabă. Poate să lucreze ca dascăl. Chiar şi director poate deveni... *(Cu mişcări lente, Emanoil pune paharul pe masă.)*

FELICIA: *(Strident.)* Nu ți-e teamă că-i va învăța prostii pe copii? *(Şi ea pune paharul pe masă.)*

DORANA: *(Şi ea pune paharul pe masă.)* O, între timp, a devenit destul de înțelept pentru asta... trage frumos o linie roşie şi începe o nouă viață. Va fi dascăl. Va turna cu pîlnia învățătura în capul copiilor. Îi învață... ce ştiu eu?... cît fac doi ori doi. Destul i-a tot speriat pe oameni...

FELICIA: Cu puşca...

DORANA: ...cu puşca şi... ce ştiu eu?... cu poeziile...

EMANOIL: *(Iritat, pe un ton strangulat)* Mii şi mii de oameni au pus mîna pe armă pentru că mi-au citit poeziile.

DORANA: Da, da... pe mii şi mii de oameni i-ați amenințat cu puşca să-ți citească poeziile... pentru că ție nu ți-a fost destul că un sat întreg te-a respectat, că te-au invitat la toate nunțile, unde tu ai inventat cele mai frumoase strigături... şi ce strigături frumoase! Pentru că ție mereu ți-a trebuit altceva. Ție ți-a trebuit să urci în munți şi să-i sperii pe oameni cu puşca. Deci, eu ştiu ce-au vorbit despre tine oamenii. Tu nu ştii, pentru că le-a fost frică să-ți spună. Pentru că tu, întotdeauna, te-ai împrietenit cu oameni răi. *(Se uită speriată spre telefon.)* Vai, Doamne, *Snopul* e etern... nu aşa am înțeles... ci, că în închisoare. Şi domnul Colonel, mereu a fost supărat pe tine... că eşti încăpățînat şi nu vrei să mănînci... şi că mănînci atît de puțin... că întotdeauna porția ta... deşi, ce-i al tău, e-al tău... de ce să-l dai altuia?

Doar şi altu' primeşte. Iar dacă nu primeşte mai mult, înseamnă că-i pedepsit. Şi precis că şi-a meritat pedeapsa, din moment ce-a ajuns la închisoare. Şi nu-i voie să iei pedeapsa de la nimeni, acest lucru şi tu trebuie să-l ştii, Emanoil, doar eşti dascăl. Domnul Colonel a mai spus că fiecare trebuie să care... tineta... găleata... tineta... cum naiba se numeşte?

EMANOIL: Găleata cu excremente. Tineta. Propriul căcat.

DORANA: Dar tu ai vrut să cari găleata tuturor, deşi nu-i voie. Ce eşti tu? Dumnezeu? De ce să cari tu întotdeauna în locul altora tineta cu... ăla, cum se cheamă? Credeai că atunci te vor iubi mai mult? Nu te vor iubi mai mult. Dacă n-ai fi fost aşa, de mult te-ar fi eliberat... iar eu n-ar fi trebuit să trăiesc într-o gaură mucegăită... singură...

FELICIA: Stai, numa'. Soțul tău a stat la închisoare, deci soțul tău e un om rău. Preşedintele a luat pedeapsa soțului tău, deci şi Preşedintele este un om rău. Iar soțul tău, cîndva, odinioară, în munți, şi-a împărțit ultima bucătură cu Preşedintele... pentru că soțul tău, acest om rău, întotdeauna s-a împrietenit cu oameni răi... Spune, Dorana, nu ți-e frică? Poate să ajungă înapoi... Din cauza ta.

DORANA: *(Se uită speriată la telefon.)* Vai, copii, nici nu ştiu. Sînt atît de nervoasă... *Snopul* e etern... *(Se-ntinde după pahare.)* Atunci să bem, bine? *(Mîinile celorlalți doi nu se mişcă. Şi mîna ei cade inert.)*

FELICIA: Ascultă, Dorana. Ce crezi: cel care vrea să muşte grumazul duşmanului se satură dacă-i dai să roadă urechile prietenului?

DORANA: *(Pe un ton plîngăcios.)* Ce vrei de la el? Vrei să-l duci iarăşi la spînzurătoare?

FELICIA: De la el? Pe el îl vreau. Care-i mai înalt cu un cap decît alții. *(Mîndră, îl măsoară cu privirea pe zdrențărosul de Emanoil.)* Care e liber, în sfîrşit. *(Îşi întinde mîna după pahar. Mîinile celorlalți doi nu se mişcă.)*

EMANOIL: *(Încet, dar grăbit.)* Felicia... eu... eu de zece ani aş dori să te întreb ceva... Dar mai întîi spune-mi, ai mințit vreodată-n viață?

FELICIA: Doar dacă a trebuit. Dar atunci, întotdeauna.

EMANOIL: Acum nu trebuie.
FELICIA: Pot să-ți răspund?
EMANOIL: Da.
FELICIA: Întreabă-mă!

(Dorana se ridică-n tăcere, merge pe vîrful picioarelor spre uşa din partea stîngă, o închide cu cheia. Rămîne la uşă, de acolo ascultă conversația celor doi.)

EMANOIL: Felicia... cînd judecătorul, la vremea respectivă... la proces... te-a întrebat... îți aminteşti?... dacă sînt normal... iar tu te-ai întors... şi...
FELICIA: ...m-am uitat la tine...
EMANOIL: ...iar el ți-a atras atenția că nu la inculpat...
FELICIA: ...dar mie nu mi-a păsat, mă uitam în continuare la...
EMANOIL: ...deci, cînd te-a întrebat, dacă...
FELICIA: *(Strigînd.)* ...iar eu am răspuns că da!
EMANOIL: Atunci tu... analizînd situația... tu ai ştiut ce înseamnă acel DA?
FELICIA: Am ştiut.
EMANOIL: Din punct de vedere juridic?
FELICIA: Dorana mi-a spus înainte că a depus o declarație scrisă. Că pe această bază, avocatul o să ceară să fii consultat de un medic psihiatru. Şi, eventual, acest lucru te poate salva de la...
EMANOIL: Ai ştiut şi ce înseamnă asta pentru MINE?
FELICIA: *(Agitată.)* Poate...
EMANOIL: Altfel aş fi crezut şi eu că sînt nebun... Doar asta am vrut să ştiu.
FELICIA: De zece ani?
EMANOIL: De zece ani. Ştii... *(Rîde răguşit.)* Ştii... sînt un om curios. *(Felicia îi prinde mîna lui Emanoil; Dorana vine în spatele lor.)*

FELICIA: Deci, asta te-a interesat, dragule, de ce am spus da?... Pentru că ai avut curajul să-l înfrunți pe Preşedinte. Să nu mori aşa, ca un vierme călcat în picioare, ci aşa, cum ai trăit, cu capul ridicat...

EMANOIL: Iisuse... Felicia... *(Linişte.)* Dar tu n-ai ştiut?...

FELICIA: *(Încurcată.)* Ce să ştiu?

EMANOIL: Că eu n-am făcut nimic împotriva Preşedintelui...

FELICIA: Şi acuza? Nimic nu-i adevărat?

EMANOIL: Nici un cuvînt... Am fost prietenul bun al Preşedintelui... pînă-n ultima clipă...

FELICIA: Dar... dar atunci DIN CE CAUZĂ?

EMANOIL: Pentru că, absolut întîmplător... eu am scris Imnul *(Copleşit.)* Ție îți place?

FELICIA: *(Bîlbîindu-se.)* D-d-da.

EMANOIL: *(Satisfăcut.)* Ei bine, şi Preşedintelui. Din cauza asta.

FELICIA: Doar?

EMANOIL: (*Puțin jignit.)* Doar?... Doar?

FELICIA: *(Încet.)* Doar... *(Linişte.)*

DORANA: Scuze că tulbur umbrele trecutului... dar ar trebui să mîncați. Omul trăieşte şi cu pîine. *(Împarte farfurioarele, furculițele.)* Pentru că de-atîta suflet, cît este în voi, poți crăpa. Şi căra tineta cu... ăla, cum se cheamă?... *(Emanoil şi Felicia se întorc spre Dorana.)* Emanoil, încă nu mi-ai mulțumit; nu-i frumos din partea ta. Eu am vrut să-ți salvez doar viața, se-nțelege, dar timp de zece ani nu te-a interesat că te aştept... Dar că această femeie a vrut cu tot dinadinsul să te ducă la ştreang... asta da..., ei sărută-i frumos mîna, mulțumeşte-i... şi aşa pleacă-ndată... şi mîncați... mănîncă, Emanoil, precis că eşti flămînd. Ia mărul acela... uită-te la el cum zîmbeşte...

FELICIA: *(Neîncrezătoare.)* Doar pentru Imn?

DORANA: De ce tot călăriți Imnul acela? Să presupunem că tu l-ai scris... E-atît de important acest lucru? Din moment ce Preşedintele se bucură atît de mult pentru el. Spune

că l-a scris el. Doar e-atît de drăguț cu tine. O să scrii altul... Bine, ia mărul acela frumos, Emanoil.

EMANOIL: Lasă-mă... lasă-mă... lasă-mă! Ți-am spus, nu mănînc, nu beau.

DORANA: Pînă acum n-ai spus aşa ceva. O să te răzgîndeşti. *(Către Felicia.)* Vezi, acum e din nou încăpățînat. Şi asta-i opera ta. Ştiam că-aşa ai să mă-ajuți. *(Către Emanoil.)* Bine, dragul meu. Dacă nu vrei, n-o să fii dascăl. Scrie mai bine alt Imn. Ai permisiunea Preşedintelui. Apoi, aici, acasă, o să scrii multe poezioare frumoase. Nu pentru borfaşi, nici pentru escrocii sentimentali... la urma urmei, tu eşti prietenul Preşedintelui. El a spus... Apoi, dacă vrei să scrii poezii, nu-i nevoie să pleci cu Felicia... nu-i nevoie să-ți părăseşti familia... locuința-i frumos mobilată...

EMANOIL: ...copacii verzi, păsărelele ciripitoare...

DORANA: *(Însuflețită.)* ...da... poți să scrii şi aici, acasă, poezioare frumoase... pentru asta nu-i nevoie nici de închisoare, nici de Felicia... pentru că ei nu i-a reuşit nimic în viață... n-a jucat nici un rol în *Snop*... pentru că n-are pe nimeni, iar acu' tu ai fi cel de care are nevoie...

FELICIA: Deci, timp de zece ani ai fost deținut pentru nimic?

EMANOIL: *(Recitînd.)* Omul este pe deplin liber acolo unde nu mai are nimic ce să i se ia.

FELICIA: Pe deplin liber. *(Rîde.)*

DORANA: Deci, poți să scrii şi acasă, numai să scrii ce-i place şi Preşedintelui... acu' că te-a iertat...

FELICIA: Ce anume, Dorana? Doar auzi că n-a făcut nimic. *(Către Emanoil.)* Mănîncă, Emanoil. Uită-te la mărul ăsta, uită-te cum îți zîmbeşte. *(Pe un ton isteric.)* Rînjeşte! Rîde-n hohote!... De tine. Mănîncă, Emanoil, precis că eşti flămînd.

EMANOIL: Lăsați-mă! Înțelegeți?

FELICIA: Dacă nu mănînci, atunci nu mănînci. Acu' eu te întreb. De ce te-ai simțit tu erou? Din moment ce-ai stat acolo, înăuntru, nevinovat? Şi de ce-ai vrut să rămîi

înăuntru? Nu poți să-ți ridici ziduri în jurul tău şi aici, afară? *(Către Dorana.)* N-am dreptate?

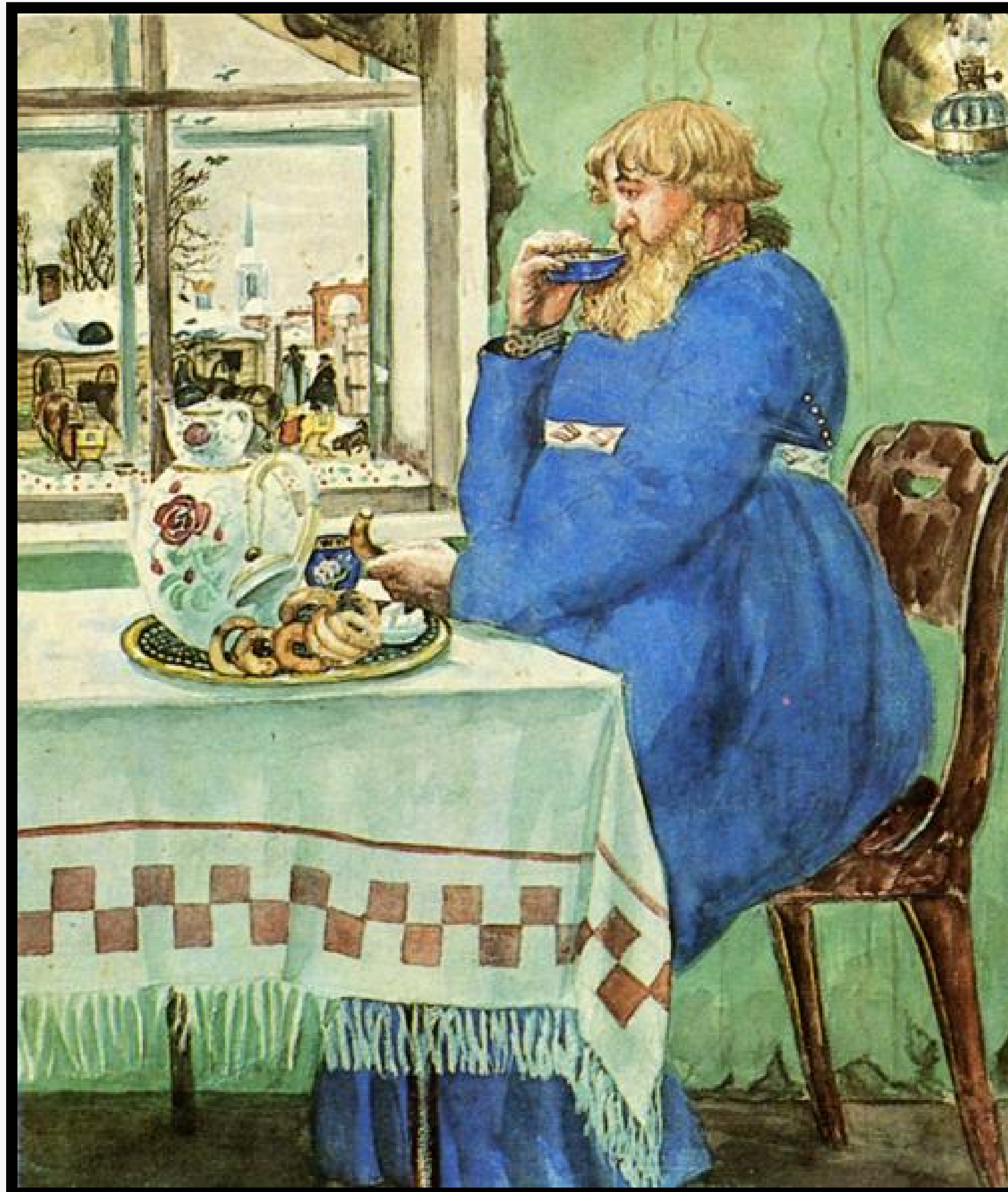
DORANA: Ai dreptate, Felicia.
FELICIA: Dar ce ziduri! Trebuie doar să rămîi acasă. N-am dreptate, Dorana?
DORANA: Ai dreptate, Felicia.
FELICIA: Dacă te uiți bine în jur, chiar şi tineta ai după cine s-o cari. Numai să nu te lauzi foarte tare cu asta, pentru că vei fi invidiat. Mănîncă, Emanoil, simte-te acasă.
DORANA: Auzi, scumpule? Şi Felicia spune acelaşi lucru. Vezi, acu' îți vrea binele. Mănîncă.
EMANOIL: *(Urlînd.)* Nu. Înțelegeți? Nu! Nici măcar o îmbucătură!
FELICIA: *(Către Emanoil.)* Doar n-o să ne spui că vrei să te-ntorci? Nevinovat?
EMANOIL: Chiar dacă crăp!
FELICIA: Nevinovat!
DORANA: Nevinovat!
EMANOIL: Înapoi!
DORANA: Dar n-ai aici un cămin cald?
FELICIA: O închisoare personală!
DORANA: Un băiat frumos, care-i cadet!
FELICIA: O soție iubitoare!
DORANA: Şi n-ai motive să te ruşinezi.
FELICIA: Preşedintele te-a iertat...
DORANA: ...poți umbla cu capul ridicat...
FELICIA: ...ți-a dat locuință, îi eşti prieten...
DORANA: ...poți să fii mîndru, dragul meu...
FELICIA: ...vei scrie poezioare frumoase...
DORANA: ...vei fi sărbătorit...
FELICIA: ...în legătură cu anumite lucruri, n-ai ce să-i faci... n-ai ce să faci că te-au închis, nici că te-au eliberat...

DORANA: ...şi eşti liber, în sfîrşit, eşti liber...
FELICIA: ...ai conştiința curată, nu trebuie să dovedeşti nimic...
DORANA: ...nici măcar faptul că eşti prietenul Preşedintelui...
FELICIA: ...nici faptul că-i eşti duşman.
DORANA, FELICIA: *(Urlînd, una mai tare decît cealaltă.)* Ce rost are ca omul să dovedească mereu...
DORANA: ...poți să tragi, în sfîrşit, o linie roşie...
FELICIA: ...şi poți să fii, în sfîrşit, cu un cap mai scund decît propria ta persoană!
DORANA: Vai, Doamne, Felicia... uite, nu vrea să mănînce... degeaba-i tot spun. Spune-i să mănînce... de tine ascultă.
FELICIA: Mănîncă, Emanoil!
DORANA: Uită-te la acest măr zîmbitor. Mănîncă, dragule, tu eşti un om atît de deştept!
FELICIA: Emanoil, măi nebunule, mănîncă! Nu-nțelegi? Acu' e tot una. Crezi că te vor duce înapoi? Din moment ce te-au eliberat? Da', de unde!
DORANA: *(Implorînd, îi întinde lui Emanoil fructiera.)* Emanoil! *(Emanoil îi dă la o parte mîna.)*
EMANOIL: Felicia! Răspunde-mi, ce depoziție ai face ACUM? Spune-mi. Dar să nu minți.
FELICIA: *(Țipînd.)* Nebun! Nebun! Nebun! Nebun de legat!
DORANA: Felicia! *(Către Emanoil.)* Să n-o crezi! Tu eşti un om normal, dragule... *(Emanoil loveşte tava din mîna Doranei; merele se împrăştie pe jos. Sare-n picioare, se eliberează din mîinile Doranei care încearcă să-l îmbrățişeze, se năpusteşte spre uşă. Prinde clanța, vrea s-o smulgă, dar uşa nu se deschide.)*
DORANA: *(Calmă.)* Emanoil... dragule... o scuturi în zadar. Cheia e-aici. *(O arată.)*

(Emanoil, ca un nebun, se aruncă spre fereastră. Apucă cu amîndouă mîinile gratiile, le scutură, acestea rezistă, se reazemă de ele.)

DORANA: *(Cu un zîmbet triumfal, către Felicia)* Ştii, încă-i este puțin greu. O să se-obişnuiască. Dar, cel puțin, e liber. *(Îşi ridică paharul.)*

FELICIA: Dar, cel puțin, e liber. *(Ciocnesc, beau. Din mîna Feliciei cade paharul.)* Dar, cel puțin e liber. *(Rîde, isteric.)*

Actul trei

Aceeaşi scenă: încăpere cu pereţii albi, cum a fost şi în actul întîi, şi în al doilea. Tot acolo se află – în fundal – fereastra cu cele trei şiruri de gratii, tot acolo, în partea dreaptă şi stîngă, uşile. Ba mai mult, aceeaşi masă de birou, ca şi în biroul închisorii, în atelierul de reparat pantofi, numai că în acest act, masa este albă. În faţa şi-n spatele mesei, aceleaşi scaune, dar şi acestea, în acest act, sînt albe. În locul mesei de tratament este o masă albă, de consultaţii. În locul dulapului pentru acte, un dulap cu vitrină, pentru medicamente. Pe peretele din partea stîngă, acelaşi decor: pe fîşia de mătase verde, stema, cele două portrete, faţă-n-faţă, ale Preşedintelui şi lozinca. Pe masa de birou, telefonul şi un teanc de fişe medicale. În cameră nu este alt decor. La masa de birou, stă o femeie, directoarea Institutului, Doctoriţa. Poartă un halat alb, de medic. Este o femeie tînără, severă, brunetă, cu fruntea înaltă, cu ochelari. Frunzăreşte o fişă. Se deschide uşa din partea stîngă, intră Doctorul. Este un băiat frumos, îmbătrînit înainte de vreme; are părul lins şi mişcări uşoare.

DOCTORUL: Bună dimineaţa, Şefa.
DOCTORIŢA: *(Îşi ridică privirea din fişă.)* Bună dimineaţa.
DOCTORUL: Cum ai dormit?
DOCTORIŢA: Mulţumesc.
DOCTORUL: Starea generală? Tensiunea? Metabolismul?
DOCTORIŢA: Excelente.
DOCTORUL: Nu mult timp. Am o surpriză pentru dumneata. Un bolnav nou, a fost adus în zori.
DOCTORIŢA: S-a mai întîmplat şi altă dată.
DOCTORUL: S-a mai întîmplat. Dar nu-s mulţi ca ăsta. Şefa, te pricepi la muzică şi la literatură? Cunoşti „*Sus, flutură flamura luptei, un popor cu aripi şi gheare de pajură, stînd de strajă aşteaptă...?*”

DOCTORIȚA: *(Fredonînd.) „...la o parte, împotriva cui, la spate, cine atacă, te aşteaptă, gheare de pajură, mîrşav vagabond...”* Ce vrei de la Imn? După cîte ştiu, azi nu-i sărbătoare națională. Vrei să-mi crească tensiunea?

DOCTORUL: Doamne fereşte, da' de unde. Aş vrea doar să-ți comunic că autorul Imnului este noul nostru pacient.

DOCTORIȚA: Ştiu deja. Preşedintele s-a prezentat încă în zori, ca bolnav care are drept la gratuități, la medicul de gardă, acuzînd o indigestie pe bază nervoasă, pentru că are încredere numai în dumneata, fiindcă ştie că eşti un geniu.

DOCTORUL: Am uitat că dumneata eşti încă un sugar. Dumneata ai crescut deja în convingerea că Imnul este opera nemuritoare a Preşedintelui. În ce priveşte valoarea operei, nu-ncape îndoială. *„Snopul s-a născut în mintea Preşedintelui, Snopul este etern, Snopul şi-a întins mîna binecuvîntată peste poporul țării.”* Amin. Imnul este eternul Imn al *Snopului*. Ergo: Imnul este etern. Deşi... Dumnezeu îmi este martor, nu ştiu de ce-o fi atît de legat de el. Poate că, totuşi, e opera lui?

DOCTORIȚA: Încearcă să determini pe baze stilistice.

DOCTORUL: Pentru că, acu' doisprezece ani, *Snopul* a avut un rapsod genial – un diletant laureat, avînd mărul lui Adam cît pentru două persoane, cascheta, cît pentru trei persoane, înțelepciunea, cît pentru douăsprezece persoane – un oarecare dascăl de la munte. Acolo, pe munte, Preşedintele umbla tot timpul cu el – se numea Emanoil –, iar noi, la vremea respectivă, cîntam Imnul ştiind că-i opera lui. Fireşte, dumneata nu-ți aminteşti de toate astea, pentru că pe-atunci dumneata gîngureai, iar mama dumitale se lăuda vecinilor că zîmbeşti deja.

DOCTORIȚA: Ascultă...

DOCTORUL: Şefa, lasă-mă să povestesc mai departe! Va să zică, într-o bună zi, acu' vreo zece ani, acest Emanoil a dispărut fără urmă, şi, cînd abia de-şi mai amintea cineva de el, în *Trîmbița Ştirilor* a apărut un Comunicat de trei rînduri, cum că, din cauza

lezării persoanei Preşedintelui, a fost condamnat pe viață. Şi, începînd de atunci, ce crezi?... Cîntam deja Imnul drept opera Preşedintelui. Opera nemuritoare. Opera genială. Amin.

DOCTORIȚA: Încă tot nu-nțeleg. Ce-i cu acest Emanoil?

DOCTORUL: În zori, pe Emanoil l-au adus cu salvarea, Emanoil n-a mîncat nimic de zile-n şir. Nici de-al dracului n-a mîncat. Spune tot timpul să-l ducă înapoi la închisoare. Cei de la Salvare au crezut – cît se poate de logic – că omu-i nebun. Altfel de ce-ar vrea să meargă înapoi? Aşa că l-au adus la noi. La casa de nebuni. În camera de gardă i-au dat să mănînce. Mai exact, i-am dat să mănînce. Şi mai exact, eu i-am dat să mănînce. Iar pentru că azi noapte am fost de gardă – precum bine ştii – m-am grăbit să-ți raportez cazul.

DOCTORIȚA: A suportat?

DOCTORUL: Dădea din mîini şi din picioare.

DOCTORIȚA: *(Nerăbdătoare.)* Iar acum?

DOCTORUL: Acum e furios. A prins puține puteri şi promite că-l va omorî pe primul medic care-i iese în cale.

DOCTORIȚA: *(Priveşte gînditoare. Apoi ridică receptorul.)* Bună ziua... Emanoil, bolnavul acela care-a fost adus în zori... da, hrănire forțată... cum e?... Nu doarme?... Îl aduceți aici sau să cobor eu?... Aici?... Bine, îndată. Mulțumesc.

DOCTORUL: Şefa. N-aş vrea să te influențez pentru nimic în lume, dar te sfătuiesc să scapi de acest... rapsod genial. Este de două ori periculos. Unu: ce rost are să ținem aici rapsozi geniali, care sînt prietenii intimi ai Preşedintelui, apoi, într-o bună zi, dispar la naiba, apoi reapar, dar îşi doresc să meargă înapoi, unde-au fost. Doi: nu mă pricep la politică şi meseria mea-i meserie, şi aia-i meserie. Dar ştiu că toate lucrurile au o cauză. Inclusiv faptul că acest individ vrea să se ducă înapoi la închisoare. S-ar putea să nici nu fie chiar aşa de nebun? Mînca-ți-aş ochii ăia cu care îmblînzeşti pînă şi şarpele: mi-e teamă pentru dumneata.

DOCTORIȚA: Auzi...
DOCTORUL: Emanoil este-un tip astenic; subnutriție, organism distrus, lipsă de vitamine...
DOCTORIȚA: ...sistem nervos labil, încordare, iritare bolnăvicioasă... nu-ți trebuie multă ştiință să...
DOCTORUL: ...pun pariu că: plămîni afectați, tensiune ridicată, mult acid gastric, iar la genunchi, reflexe excelente. Caz de interne. Să ne scăpăm de el, Şefa.
DOCTORIȚA: Platfus. Deci, la ortopedie cu el. Dioptrii mari: la oftalmologie. Nu.
DOCTORUL: Şefa: ăsta nu-i Napoleon, nu-i Iisus Hristos, ăsta se crede el însuşi... ăsta-i un adevărat rapsod genial... *(Sună telefonul, Doctorul ridică receptorul.)* Poftim?... Pe Şefa? Da, este aici. De la Biroul Prezidențial? Da, v-o dau. *(Acoperă cu palma receptorul.)* Iată, Şeful cu Gheare de Pajură. Nemuritorul Şef. Destul de repede. Eu ți-am spus. Pofteşte!
DOCTORIȚA: Poftiți. Da, eu... da Excelența voastră. Notez: indicația personală a Preşedintelui *(Într-o parte, către Doctor.)* Dă-mi repede o hîrtie şi-un creion. *(În receptor.)* Repet: cel mai bun tratament... Pe răspunderea mea, Excelența voastră... Cît se poate de repede... Nu, nici o zi peste... Sigur, e vorba de etica medicală... numai sănătos. Fireşte... Nu, după părerea mea nu-i este periclitată viața... Notez: îngrijiri speciale, o rezervă specială... Nu, pe ziarişti nu-i las să se apropie. Nici o declarație nimănui... nici un comunicat... doar soția, o dată pe săptămînă, sub strictă supraveghere... da... O dată la patruzeci şi opt de ore, voi raporta pe firul scurt despre starea sănătății sale... Am înțeles... E o problemă de suflet pentru Preşedinte... Am înțeles... Da, da, aşa va fi. Ceasul? *(Se uită la ceas.)* Nouă patruzeci şi cinci... Vă mulțumesc foarte mult pentru încrederea cu care mă onorați, Excelență. *(Pune jos receptorul.)* Mulțumesc, Doctore.
DOCTORUL: Bine, treaba dumitale. *(Iese.)*

(În cameră, linişte. Doctorița aşteaptă. Sună telefonul. Doctorița dă agitată din cap a mirare.)

DOCTORIȚA: Ce-i azi aici! *(Ridică receptorul.)* Poftim? Cum? Două femei? La Emanoil?... Cine?... Înțeleg: soția. Şi cealaltă?... O altă femeie. Bine. Să aibă puțină răbdare, încă nici eu... Te anunț eu. *(Pune jos receptorul. Încă nici nu l-a pus bine, că dinspre uşa din partea dreaptă se aude gălăgie. Uşa se deschide cu zgomot, doi Infirmieri vînjoşi îl împing înăuntru pe Emanoil, care-i îmbrăcat în cămaşă de forță, fiind foarte amărît; opune rezistență. Îmbrăcămintea lui Emanoil este largă, o pijama de spital, cu dungi, nişte papuci de casă din piele, foarte mari.)*

EMANOIL: Protestez! N-ați avut dreptul! *(Se zbate neputincios în mîinile Infirmierilor.)* Mănînc atunci cînd vreau eu!

PRIMUL INFIRMIER: Da, da! Acasă. Aici, noi îți spunem cînd. Cum să nu, să mori. Asta ne mai lipseşte! *(Îşi şterge cu dosul palmei fruntea transpirată.)* L-am adus, doamna Şefă.

AL DOILEA INFIRMIER: E agitat puțin, doamna Şefă!

DOCTORIȚA: Bine. Mulțumesc. Puteți pleca. *(Către Emanoil.)* Ocupă loc. *(Emanoil rămîne surprins.)* V-am spus, puteți pleca... *(Ezitînd, cei doi Infirmieri rămîn locului.)* N-ați auzit?

AL DOILEA INFIRMIER: Şi, doamna Şefă, aşa singură?...

DOCTORIȚA: V-am spus.

PRIMUL INFIRMIER: Păi, atunci... *(Se-ntorc şi ies.)*

DOCTORIȚA: *(Merge la uşă, o încuie cu cheia, scoate cheia. Apoi merge spre Emanoil care stă stingher în picioare, îi desface şiretul de la cămaşa de forță.)* Dezbrac-o şi ia loc. *(Emanoil se dezbracă de cămaşa de forță, se-ntinde. Doctorița îi întinde cheia de la uşă. Apoi, se aşază la masa de birou, deschide sertarul, scoate un cuțit pentru tăiat hîrtii. I-l întinde lui Emanoil. Acesta nu vrea să-l primească.)* Pofteşte. Ai spus că vei omorî primul medic care-ți iese în cale. Sînt medic. Directoarea institutului. *(Linişte.)* Ei? Nu-ți trebuie? Păi, atunci chiar că te rog să iei loc. De altfel, ai dreptate: aici, nici aşa nu poți să faci ceva pentru care să poți fi trimis înapoi.

(După cîteva clipe de nedumerire, Emanoil se aşază în fața Doctoriței, în fața mesei de birou. Doctorița îşi scoate țigările.) Aprinzi una?

EMANOIL: M-am dezobişnuit.
DOCTORIȚA: Nu vrei să te reobişnuieşti?
EMANOIL: Nu.
DOCTORIȚA: E nesănătos?
EMANOIL: Nu.
DOCTORIȚA: Îți pare rău să dai bani pe țigări?
EMANOIL: Nu.
DOCTORIȚA: Ce va fi dacă va trebui din nou să te reobişnuieşti?
EMANOIL: Nu.
DOCTORIȚA: Din principiu? Desconsideri micile bucurii ale vieții?
EMANOIL: Da.
DOCTORIȚA: Pentru că de ele se bucură oameni pe care-i desconsideri?
EMANOIL: De exemplu.
DOCTORIȚA: Altfel nu i-ai putea desconsidera? *(Emanoil tace.)* Pentru că oamenii cu care simți că ai ceva comun nu se bucură de ele?
EMANOIL: De exemplu.
DOCTORIȚA: Altfel nu ai simți că ai ceva comun cu ei? *(Emanoil tace.)* Pentru că-ți limitează libertatea de-a urî? De-a iubi? *(Emanoil tace.)* Ascultă-mă: numai pasărea care-a uitat să zboare se întoarce-n colivie. Sau, cea pentru care chiar şi asta-i mai bună, pentru că în jurul ei şi-a construit o colivie şi mai mică. *(Se gîndeşte.)* Odinioară, dumneata ai tras cu puşca, nu?
EMANOIL: Am tras.
DOCTORIȚA: Ai fost dascăl, ai tras cu puşca, ai scris poezii, ai fost un om mare, ai decăzut, ai stat la închisoare, te-au eliberat, vrei să mergi înapoi. E mai bine să tragi cu puşca decît să fii dascăl?

EMANOIL: E mai bine.
DOCTORIȚA: Ai omorît?
EMANOIL: Am omorît.
DOCTORIȚA: Ai regretat?
EMANOIL: Niciodată.
DOCTORIȚA: Erou profesionist... *(Se gîndeşte.)* Aş putea să-ți dau tranchilizante. Somnifere... dar cred că nebunia dumitale nu este un caz medical, sau, cel puțin, nu numai... deşi, asemenea lucruri au legătură una cu cealaltă. E bine să ştii: poarta institutului se deschide pentru dumneata atunci cînd vrei. Pentru propria dumitale persoană, dumneata răspunzi: nu transfera asupra mea responsabilitatea... *(Vioaie.)* Spune: la urma urmei, dumneata eşti nebun?
EMANOIL: *(Furios, îşi îndreaptă spatele.)* Acelaşi lucru m-au întrebat şi-acu' zece ani. Şi, cineva a spus: nu. Acu' patru zile eu am întrebat acelaşi lucru. Pe-aceeaşi persoană. Şi a spus: da. Atunci, unde este aici adevărul?
DOCTORIȚA: O să vedem. Dar înainte, să clarificăm ceva. *(Îi arată lui Emanoil hîrtia pe care-şi notase indicațiile primite de la Biroul Prezidențial.)* Pofteşte. Cred că te interesează. De altfel, afară te aşteaptă soția dumitale şi încă o femeie. Cineva pe care o cheamă Felicia. Cine-i femeia asta?
EMANOIL: O femeie.
DOCTORIȚA: Înțeleg. O femeie. Păi, bine. Ascultă aici. *(Se uită la ceas.)* Să presupunem că-i doar ora nouă şi nu zece fără zece. De la Biroul Prezidențial au telefonat la ora nouă patruzeci şi cinci. Mai avem trei sferturi de oră. Să le dau voie femeilor să intre?
EMANOIL: Nu!
DOCTORIȚA: Bine, dar atunci... *(Uşa din partea stîngă se deschide zgomotos. Furioasă, Doctorița priveşte-ntr-acolo.)* Ei! *(Intră în trombă doi Polițişti. Se opresc în dreaptă*

şi-n stînga camerei. În urma lor, intră, tot în trombă, doi indivizi în civil. Unul aleargă la Doctoriță, celălalt, la Emanoil.)

PRIMUL CIVIL: Sus! Sus mîinile!
AL DOILEA CIVIL: Sus! Sus mîinile!

(Rapid, cu gesturi groteşti, unul o percheziționează pe Doctoriță, celălalt îl percheziționează pe Emanoil. Cel care-l percheziționează pe Emanoil ridică cu suspiciune cămaşa de forță, o scutură, apoi o aruncă înapoi cu silă. Cei doi dau năvală la masa de birou: unul dintre ei deschide sertarele din partea dreaptă, celălalt, pe cele din partea stîngă; scotocesc amîndoi prin sertare. Totul se petrece foarte repede, într-o perfectă tăcere. Apoi, privirea Primului Civil se opreşte pe cuțitul pentru tăiat hîrtii. Îl ia în mînă şi-i măsoară lama cu palma.)

PRIMUL CIVIL: Aha!
AL DOILEA CIVIL: Oho!
PRIMUL CIVIL: Se confiscă!
AL DOILEA CIVIL: Temporar. Cu proces-verbal.
PRIMUL CIVIL: Scrie! *(Dictează.)* Azi, din însărcinarea Serviciului care răspunde de Securitatea Preşedintelui, am confiscat, în vederea păstrării temporare, una bucată armă albă, cu lama mai mare de trei degete, cu care se poate face moarte de om. Semnează aici!

(Cel de-al Doilea Civil semnează rapid. Îi întinde Doctoriței procesul-verbal.)

DOCTORIȚA: Ce să fac cu ăsta?
AL DOILEA CIVIL: Pune-l bine!
DOCTORIȚA: Mulțumesc.

(Cei doi Civili ies în trombă. În urma lor ies şi cei doi Polițişti. Uşa se închide, apoi, de-ndată, se deschide cu zgomot. De afară, sunet de trompetă. Festiv. Un servitor în livrea aduce un fotoliu aurit. Îl aşază în fața mesei de birou, îl

aranjează. La cîțiva paşi în urma sa, apare Preşedintele. E un om obscur, de statură mijlocie, îmbrăcat cu haine normale, de stradă. În urma sa, Ministrul de Interne, un individ chel, înalt, cu umerii lați, de statura unei gorile, îmbrăcat în uniformă, fără grade pe umăr. Nici unul dintre ei nu se uită la Doctoriță. Preşedintele merge direct la masa de birou, se opreşte în partea cealaltă a acesteia, față-n față cu Emanoil. Îi întinde mîna peste masa de birou.)

PREŞEDINTELE: Bună dimineața, Emanoil. Nu ne-am întîlnit de multă vreme. *(Emanoil nu acceptă mîna întinsă înspre el. Preşedintele îşi retrage mîna.)* N-ai nevoie de dreapta mea prietenească? E bine şi-aşa. Îmi dai voie să mă aşez? Aici, de fapt, tu eşti gazda. *(Se aşază.)* Dă-mi voie să ți-l prezint pe domnul Ministru de Interne. Dar s-ar putea chiar să-l cunoşti. Nu?

EMANOIL: Am avut norocul ăsta. Pe vremea cînd era Sergent, era cît pe-aci să mă omoare-n bătaie.

PREŞEDINTELE: Vezi, el încă de pe atunci ştia totul. El este reazămul nostru cel mai puternic. Şi un vechi admirator de-al tău. Încă de atunci.

MINISTRUL DE INTERNE: *(Rînjeşte.)* Vezi Emanoil, numai munții nu se-ntîlnesc. Cum eşti?

EMANOIL: Mulțumesc. Cărui fapt i se datorează această vizită onorantă? Cred că pentru mine ați venit.

PREŞEDINTELE: Consideră că-i o vizită amicală. De fapt, am aşteptat să-mi mulțumeşti, dar e mai bine ca omul să nu se aştepte la recunoştință.

EMANOIL: Recunoştință? Pentru că mi-ai luat totul?

PREŞEDINTELE: Dar ce-ai primit? E nimic? De la mine ai primit mai mult decît de la mă-ta. Măi, omule! Timp de zece ani ai avut cu cine vorbi! În timp ce eu... *(Aruncă o privire rapidă spre Ministrul de Interne.)*

EMANOIL: Da... s-ar fi cuvenit să te caut... atunci poate că m-aş fi consolat.

PREŞEDINTELE: Vezi, Emanoil, n-a fost frumos... trebuie să recunoşti că a fost nevoie s-o liniştesc pe femeia aia amărîtă.

EMANOIL: Întotdeauna ai fost un maestru al cuvintelor.

PREŞEDINTELE: Vezi, asta a fost frumos. Mulțumesc. Dă-mi voie să răspund complimentului, tot c-un compliment: nici tu nu eşti un poet rău.
EMANOIL: Nici? Cine încă altcineva?
PREŞEDINTELE: Păi... de exemplu... eu.
MINISTRUL DE INTERNE: Primul poet al țării.
EMANOIL: Autorul Imnului. Cine nu crede, îl poate găsi în toate manualele şcolare. Opera Preşedintelui, de-o valoare eternă.
PREŞEDINTELE: Uite, Emanoil, în privința asta, am avut partea mea...
EMANOIL: Sigur c-ai avut. La indicația ta au trecut numele tău în dreptul autorului. Tu... tu, tîlharul... mercenarul...
PREŞEDINTELE: Vezi?... Şi acum eşti la fel de tendențios şi pătimaş, ca şi atunci. Moralitatea ta sfîntă şi pură. Jigneşti doar... Dă-i înainte... Nu ți-e frică?
EMANOIL: De ce anume? Că mă spînzuri?
PREŞEDINTELE: Că mă superi... că-mi provoci durere... Tu chiar crezi că am vrut să te nimicesc?
EMANOIL: Da.
PREŞEDINTELE: Ei, vezi. N-ai simți istoric. Dacă vrei să ştii, tot timpul... în perioada reeducării tale... ți-am urmărit cu atenție destinul. Am avut grijă să nu ți se clatine nici măcar un fir de păr. Deşi ai oferit destule motive să fie altfel.
MINISTRUL DE INTERNE: Poeziile alea... Oho.
EMANOIL: Deci, nu numai de-o săptămînă ai aflat că sînt la închisoare? Dintr-o pură întîmplare? Sănătate, doamnă... în sănătatea soțului dumneavoastră... prietenul meu... camaradul meu, colegul meu într-ale poeziei...
PREŞEDINTELE: Emanoil... serios... încep să cred că această vizită amicală e inutilă...
EMANOIL: Asta tu ştii... mie încă nu mi-ai spus de ce-ai venit...
PREŞEDINTELE: De cîte ori să-ți spun... că din prietenie. Dar văd că tu nu înțelegi nimic.
EMANOIL: Ce anume?

PREŞEDINTELE: Că problema ta... acei zece ani, care nici pe departe n-au fost inutili... precum spuneam la început, nici măcar pentru tine... trebuie privită dintr-o altă perspectivă. Să spunem, dintr-o perspectivă istorică. Tu mi-ai citit operele?

EMANOIL: Din păcate, fără să ştii, mi s-a interzis să citesc...

PREŞEDINTELE: *(Furios.)* La închisoare nu mi se citesc operele?

EMANOIL: E regretabil, dar deținuților li se interzice această minunată plăcere.

PREŞEDINTELE: Inimaginabil... *(Către Ministrul de Interne.)* Te rog, notează asta. Vreau să acționezi urgent.

MINISTRUL DE INTERNE: 'Nțeles!

PREŞEDINTELE: Nu-i nimic. Vei recupera. Ți le-am trimis.

EMANOIL: Un teanc de-un metru. Ediție de lux.

PREŞEDINTELE: Dacă vrei, îți dau şi autograf.

EMANOIL: Ți-aş rămîne îndatorat.

PREŞEDINTELE: Deci, sînt nevoit să-ți explic. Ştii, teoria dezvoltării politice pe secțiuni liniare am elaborat-o după ce ai ajuns la închisoare. Dar şi cazul tău a fost un exemplu relevant pentru această analiză. De unde să încep... Va să zică, *Snopul*, nu-i aşa, e format din spice. Spicul – acum aşa se numeşte organizația de bază –, să spun aşa, se-nalță-n tulpină din boabele semănate.

EMANOIL: Iartă-mă... spicul nu se-nalță-n tulpină... grîul se-nalță-n tulpină şi dă-n spic.

PREŞEDINTELE: Filologie sterilă... nu mă-ntrerupe, te rog frumos. Intervenția întrerupe munca de creație spirituală. Unde-am rămas? Va să zică, prima secțiune a dezvoltării virtuale a *Snopului*, este *Semănatul*, apoi urmează *Seceratul*, *Recoltarea*, apoi *Coacerea Pîinii*. Din cauza faptului că istoria celei mai noi epoci începe din momentul în care se *Seamănă Snopul* – cel puțin, la noi în țară, dar sper că, mai repede sau mai tîrziu, peste tot în lume –, fazele creative ale dezvoltării secțiunilor liniare ale *Snopului* corespund cu fazele creative ale celor mai noi epoci istorice. Fireşte, acest nomenclator a fost elaborat ținîndu-se seama de puterea

imaginativă a populației de rînd. Aş putea să spun şi altfel, mai ştiințific, că secțiunea premeditată a revoluției populare, care, în esență este ontogenetică, e urmată de o fază evolutivă, care se împarte în subfaze... şi aşa mai departe. Cred că înțelegi deja mecanismul. În privința individului: tu ai fost recolta umană specifică fazei ontogenetice a *Semănatului*. Dinamic, puritan, dar... cum să spun... din anumite puncte de vedere, limitat. Sper să nu te superi pentru această definiție strict ştiințifică. Poeziile tale, nu-i aşa, au înflăcărat imaginația poporului, cauzînd o ură obiectivă atît de utilă, încît aceasta este cît se poate de potrivită, inclusiv în faza *Seceratului*. Dar... şi aici vine acel „dar" pe care, după cîte observ, şi azi îl înțelegi foarte greu... în faza *Recoltării*, această ură, sau altfel spus, această dialectică a sentimentelor concretizată într-o singură persoană, pe care şi în poeziile tale... şi, cu inima însîngerată, dar sînt nevoit să spun... a fost prezentă atît de marcant în însuflețirea demonstrată față de mine şi în răutatea permanentă de care-ai dat dovadă în relațiile cu potențialii parteneri comerciali şi politici... astfel că a fost mai mult decît nefolositoare... de-a dreptul periculoasă. Principiile tale morale nu s-au adaptat realităților cotidiene, astfel că persoana ta s-a transformat într-o putere distructivă, răpind o energie utilă muncii tale cotidiene de creație, orientîndu-te... aş vrea să cred că fără nici o intenție... împotriva unor elemente cît se poate de folositoare ale *Snopului*, fiind astfel capabilă, la modul potențial, să dezmembreze, tocmai în momentul decisiv al *Recoltei*, unitatea solidă a conducerii *Snopului*, iar cum principalele scopuri ale *Snopului* s-au realizat în propria mea persoană, faptul că, la modul obiectiv, s-au îndreptat împotriva mea, în ciuda crezului meu, care, cum am mai spus, aş vrea să fie adevărat, s-a hrănit din pasiunea pozitiv prevestitoare a efectului negativ, adică, neapărat, să spun aşa, din devotamentul fanatic pentru Preşedinte.

EMANOIL: Aşadar am fost incomod pentru că din cauza mea nu ți-ai putut juca în voie măruntele tale jocuri.

PREŞEDINTELE: Te rog foarte mult să nu mă întrerupi. Dacă eşti, cît de cît, obiectiv, dacă mai există în tine măcar o singură scînteie din devotamentul pentru *Snop*, trebuie să recunoşti că excluderea ta – excluderea ta lipsită de dureri, să spun aşa – a fost o necesitate istorică. În paranteză fie spus, în conformitate cu tradițiile *Snopului*, am apreciat mult mai mult puritatea crezului maselor populare decît sensibilitatea personală a unor – asemănători ție – fanatici înguşti. Devotamentul meu prietenesc este o dovadă că nici atunci, nici mai tîrziu nu m-am preocupat de distrugerea radicală a problemei care s-a manifestat în cazul tău. E clar?

EMANOIL: E clar.

PREŞEDINTELE: Într-un cuvînt: după mulți ani de muncă grea, am terminat imensa operă a *Recoltei*. Am întărit *Hambarul Național* şi, în interesul ridicării eficienței muncii, în centrul energiilor creatoare, am pus persoana mea. Poate că nu pe nedrept, deşi modestia îmi interzice să spun mai multe despre chemarea mea istorică. Acest lucru e demonstrat de operele mele teoretice...

EMANOIL: ...de-un metru lungime...

PREŞEDINTELE: ...acest lucru nu este determinant... pe hîrtie fină, legate-n piele, cu garamond antiqua de unu şi jumătate...

EMANOIL: Ce?

PREŞEDINTELE: Ce? Că populația de rînd nu şi-a irosit încrederea în cineva nedemn. Dar nu în asta constă esențialul. Esența e că drept rezultat al muncii noastre neobosite, am ajuns în pragul fazei *Coacerii Pîinii*.

EMANOIL: Nu mai degrabă al prăjirii fripturilor?

MINISTRUL DE INTERNE: *(Către Preşedinte.)* Vedeți...

PREŞEDINTELE: Această fază am demarat-o din nou sub egida *Tăierii Generale a Pîinii*. Analizăm *Adevărurile Parțial-Relative*, care formează *Adevărul Absolut*. Munca de creație teoretică a păşit în stadiul de adeverire. Caracteristicile obiective ale duşmanului, care, în perioada unor faze şi subfaze, erau în stadiul de schimbare permanentă,

acum s-au restrîns, grupîndu-se în jurul celor doi poli, polul eficienței deschise şi-al ineficienței. În cadrul acestei analize s-a ajuns şi la eliberarea ta.

EMANOIL: M-ai iertat...

PREŞEDINTELE: Această expresie este destinată populației de rînd. Nici nu puteam fi supărat pe-un vechi tovarăş de luptă.

EMANOIL: Dar l-ai putut exclude.

PREŞEDINTELE: Desigur. Nu-nțelegi? Întotdeauna, caracteristicile duşmanului şi-ale prietenului sînt determinate de coordonatele de moment ale conjunctură. Sentimentele şi pasiunile n-au ce căuta aici. La urma urmei, tu eşti un om deştept...

EMANOIL: Acum, deci, în sistemul coordonatelor de moment ale conjuncturii, sînt, potențial, folositor. Ce-ți trebuie? Spune-mi?

PREŞEDINTELE: Iarăşi prostia acea seacă... Vrea să dau, amice, nu să primesc.

MINISTRUL DE INTERNE: *(Rînjind.)* Ochii Preşedintelui zîmbesc, palma Preşedintelui mîngîie!

PREŞEDINTELE: Cu toate că acea măruntă rugăminte pe care ți-am adresat-o, ai respins-o cu rigiditate...

EMANOIL: Declarația? Am respins-o.

PREŞEDINTELE: Ei, nu-i nimic, nu-i nimic... Între prieteni buni, asemenea nimicuri n-au nici o importanță.

EMANOIL: Ştii ce? Să trecem la subiect. Ce-ți trebuie?

MINISTRUL DE INTERNE: Fii atent, Emanoil. Dumneata eşti un poet bun.

EMANOIL: Ştiu.

MINISTRUL DE INTERNE: Noi ți-am citit cu regularitate poeziile. De astea are nevoie populația de rînd, Emanoil. Cel mult conținutul... acela, nu-i aşa, e puțin... Dar nu-i o problemă, se poate rezolva uşor.

PREŞEDINTELE: Şi, întîmplător, ştim foarte bine c-ai dori să scrii cu plăcere şi în continuare poezii. Doar faza *Coacerii Pîinii*, ca şi faza *Tăierii Generale a Pîinii* sînt epoci mai poetice decît cele dinainte.

EMANOIL: De asta ați venit?
PREŞEDINRELE: Da. *(Se ridică. Festiv.)* Prietene, îți ofer să fii tu cel de-al doilea poet al țării!
EMANOIL: Al doilea? Tu decizi acest lucru?
MINISTRUL DE INTERNE: Uite, Emanoil. Renumele este-o problemă de tiraj. Iar tirajul e-o problemă administrativă.
EMANOIL: Şi primul? Cine este?
MINISTRUL DE INTERNE: Fireşte. Preşedintele. El va fi acela.
EMANOIL: Dar nu eşti în stare să gîngăveşti nici măcar o rimă chinuită!
PREŞEDINTELE: Cel care e-n centrul energiei creatoare a țării, acela din capul locului se gospodăreşte liber cu toate aceste energii.
EMANOIL: Pe şleau: vrei să furi şi poezie?
PREŞEDINTELE: Să fur? Plătesc pentru ea.
EMANOIL: Şi eu ce legătură am cu asta?
MINISTRUL DE INTERNE: Uite, maestre, să vorbim clar: acceptă să fii poetul... cum să spun... unu şi jumate al țării.
EMANOIL: *(Urlînd.)* Şi eu să-i scriu... lui?!
MINISTRUL DE INTERNE: Jumi-juma. Una lui, una ție.
EMANOIL: Şi asta, pe deasupra? Marş afar' de aici! Cară-te!
PREŞEDINTELE: Dar, Emanoil! Şi prietenia?... Cea veche...
MINISTRUL DE INTERNE: *(Rînjind.)* ...zile frumoase? Ai fost în stare să-ți împarți ultima bucată de pîine cu el, şi poeziile nu? Emanoil!
EMANOIL: Marş afar' de-aici! *(Sare-n picioare, aplecîndu-se peste masa de birou, încearcă să-l prindă pe Preşedinte de gît.)*
PREŞEDINTELE: *(Împinge fotoliul aurit, care se răstoarnă.)* Dreapta mea... Emanoil... dreapta mea prietenească... *(Încearcă să-l prindă pe Emanoil de mîna întinsă. Intervine Doctorița.)*

DOCTORIȚA: Domnule Preşedinte! Excelența voastră! Bolnavul este puțin agitat. Dați-mi voie:dacă este iritat, poate deveni periculos.

PREŞEDINTELE: *(Se retrage speriat spre uşă, fiind ocrotit de Ministrul de Interne, care are statura unei gorile.)* Dreapta mea prietenească, Emanoil... dreapta mea prietenească.

MINISTRUL DE INTERNE: *(Rînjind, din uşă.)* Dacă dumitale îți place mai mult hîrtia igienică şi capătul de creion...

EMANOIL: *(Ieşindu-şi din fire.)* Marş afar' de aici... gunoiule... porcule... sergentule!

(Doctorița îl prinde de braț pe Emanoil. Uşa se-nchide. De afară, sunet de trompetă: stingerea.)

DOCTORIȚA: Emanoil...

(Uşa se deschide cu zgomot, intră în trombă servitorul în livrea. Apucă fotoliul aurit şi iese fugind. Trînteşte uşa după sine. Dar abia s-a închis, pentru că iarăşi se deschide. Apare Primul Civil.)

PRIMUL CIVIL: *(Către Doctoriță.)* Doamnă, cuțitul. *(Pune cuțitul pe masă.)* Vă rog să semnați aici. Aici, vă rog. Mulțumesc. Şi, vă rog frumos, procesul-verbal. Mulțumesc. Bună ziua. *(Iese prin uşa din partea stîngă.)*

DOCTORIȚA: *Merge după el, închide uşa cu cheia. Se opreşte, se-ntoarce înapoi. Îl priveşte îndelung pe Emanoil. Li se întîlnesc privirile)* Deci, dumneata, aici, afară, ai fi putut scrie într-adevăr?

EMANOIL: Vezi bine.

DOCTORIȚA: Dar cui? *(Emanoil tace.)* Înțeleg. Mulțumesc. Emanoil, cred că dumneata eşti, totuşi, normal. *(Îl priveşte pe Emanoil. E îngîndurată.)* Ştii ce? Acum, eu te voi închide pe dumneata. *(Merge la masa de birou, deschide un sertar, scoate o imensă legături cu chei. Ridică de pe masă cuțitul pentru tăiat hîrtii.)* De ăsta nu mai ai nevoie? *(Emanoil tace.)* Bine. *(Pune înapoi cuțitul pentru tăiat hîrtii.*

Deschide un alt sertar, scoate un măr frumos, roşu.) Uită-te, zîmbeşte. N-ai poftă de el?

EMANOIL: N-am.

DOCTORIȚA: Bine. *(Pune mărul pe masă. Ridică cuțitul pentru hîrtii.)* Atunci, îl pun la loc. *(Deschide sertarul, pune cuțitul în sertar şi-l închide. Arată spre cămaşa de forță care-i pe podea.)* Fii drăguț şi ia cămaşa. *(Emanoil sare vioi şi cu un zel comic se grăbeşte să-şi îmbrace cămaşa de forță.)* Vai, nu, nu aşa, doar în mînă. S-o pot da între timp înapoi. *(Se apleacă, deschide sertarul de jos de la masa de birou, scoate de acolo un pachet pe care-l pune-n buzunar.)* Bine, sîntem deja gata. Putem pleca. *(Merge înainte, deschide cu cheia uşa din partea dreaptă.)* Pofteşte! *(Îl lasă pe Emanoil în fața ei.)*

Cortina se roteşte (sau scena, în cazul în care piesa este jucată pe scenă rotitoare). Merg, Emanoil în față, Doctorița, în urma lui. Una-două-trei porți cu gratii albe de metal. Doctorița le deschide pe rînd pe toate, cu cîte o imensă cheie. Grilajele se deschid şi închid scîrțîind. Astfel ajung în fața unei uşi albe. E uşa din partea stîngă a primei încăperi. Doctorița o deschide. Îl lasă pe Emanoil în față, intră amîndoi în încăpere. Aceasta are pereții albi, în fundal o fereastră clasică, cu trei canaturi. În fața ferestrei, gratii. Dincolo de gratii, un vid cenuşiu. În partea dreaptă nu este uşă. În locul mesei de birou, o masă simplă, albă, lîngă ea, un scaun alb. În locul dulapului cu vitrină, pentru medicamente, un dulap alb pentru haine. În locul patului pentru consultații, un pat alb, de metal. De pe peretele din stînga lipseşte decorația obişnuită. Emanoil priveşte-n sus, ochii i se izbesc de goliciunea care urlă. Rămîne încremenit.

DOCTORIȚA: Poftim. Asta va fi camera dumitale. Corespunde?

EMANOIL: Mulțumesc. (*Pune cămaşa de forță pe spătarul scaunului.)*

DOCTORIȚA: Ți-e foame? Să-ți trimit micul dejun?

EMANOIL: Vă rog.

DOCTORIȚA: Şi, pînă nu uit. *(Scoate din buzunarul halatului un sul de hîrtie igienică. Îl pune pe masă. Din buzunarul de la piept al halatului scoate un creion automat, scoate mina, rupe din ea o bucată. O pune pe masă.)* E pentru două săptămîni. La revedere. *(Ia cămaşa de forță şi porneşte spre uşă.)*
EMANOIL: *(O strigă)* Doamna doctor... Pentru cine?
DOCTORIȚA: Cum, pentru cine? Păi, pentru dumneata.

(Emanoil stă şi o priveşte. Uşa se deschide, apoi se-nchide, se aude cum se-ntoarce cheia în broască.)

CORTINA